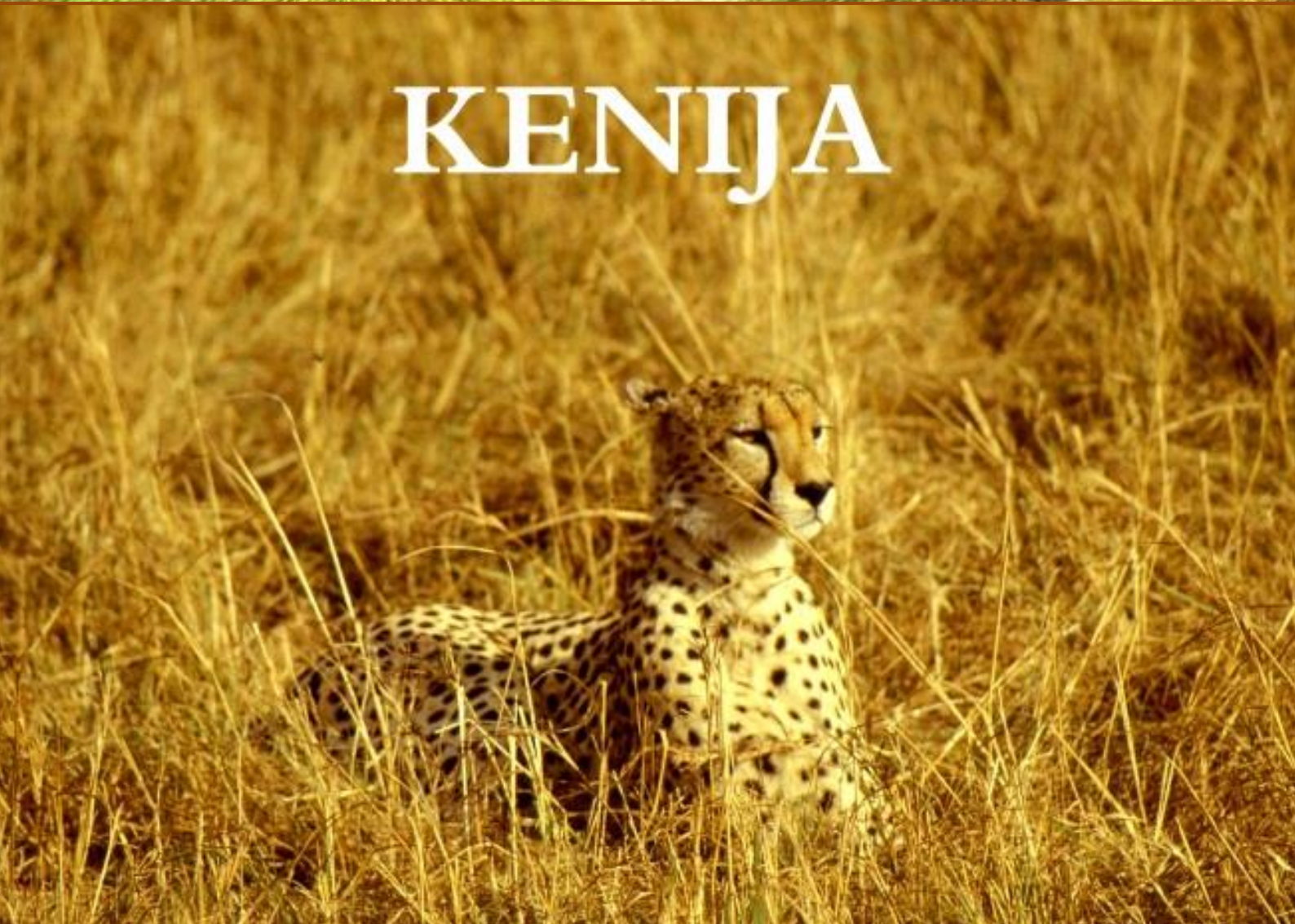
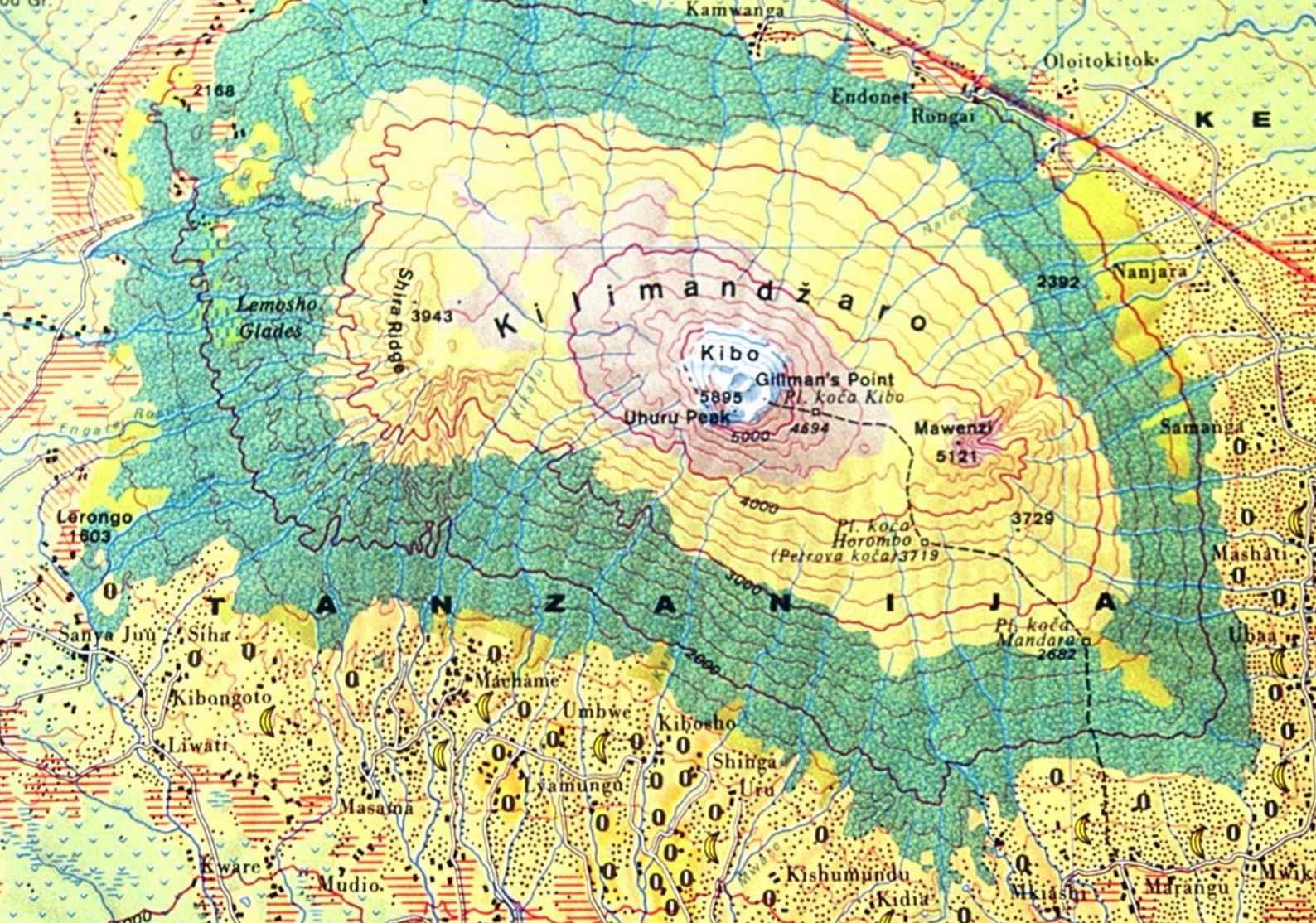

KENIJA

TANZANIJA

KENIJA IN TANZANIJA

KENIJA

Na šestindvajsetdnevno potovanje smo se odpravili 16. avgusta 1998.

POIMENOVANJE DRŽAVE

Republika Kenija deluje kot neodvisna država od 12. decembra 1963. Ime je dobila po drugi najvišji gori v Afriki, to je po Mount Kenyi, visoki 5199 m.

GEOGRAFSKI POLOŽAJ IN NARAVNE ZNAČILNOSTI

Kenija leži na in ob ekvatorju ter ima tropsko podnebje, ki se čez leto spreminja. Podnebje označujeta dve deževni dobi. Kratka deževna doba traja od sredine oktobra do konca novembra, dolga pa se začne konec marca in traja do začetka junija. V teh mesecih navadno dežuje v poznih popoldanskih urah in ponoči, čemur sledi jasen in sončen dan. Temperature so najvišje v februarju in marcu ter najnižje v juliju in avgu-

stu. Nikoli ni pretirano vroče ali hladno, razen na vzhodnem delu v zavetrju Indijskega oceana. Zaradi visoke povprečne kotne višine sončnih žarkov je sevanje v Keniji čez leto precej intenzivno.

OSNOVNI DEMOGRAFSKI PODATKI

Leta 2013 je v Keniji na 582.650 km² površine živelo 44,351.310 ljudi, povprečna poselitvena gostota pa je znašala 76,1 preb./km².

Po veroizpovedi je 45 % protestantov, 33 % katolikov,

10 % muslimanov, 10 % pripadnikov tradicionalnih afriških verstev in 2 % drugih verstev. Največ muslimanov živi ob obali in na vzhodu dežele, medtem ko v notranjosti in ostalih predelih dežele veliko večino predstavljajo ljudje krščanske veroizpovedi.

Kenija je v letu 2013 ustvarila 55,24 milijarde USD bruto domačega proizvoda, na prebivalca pa 1245,51 USD, kar je za evropske razmere zelo nizek bruto domači proizvod, vendar v primerjavi z drugimi afriškimi državami še dokaj soliden.

TANZANIJA

NARAVNE ZNAČILNOSTI

V Tanzaniji je večino leta prijetno toplo tropsko podnebje, ki pa se razlikuje od področja do področja. Obalno območje in otoki imajo izrazito tropsko monsunsko podnebje z deževno in suho dobo. Od zadnje polovice marca do junija in od novembra do decembra padavine niso predvidljive, dežuje lahko vsak dan. Temperature se tedaj gibljejo od 25 °C do 35 °C.

Celinsko območje ima glede na nadmorsko višino temu primerno več padavin. V notranjosti celine in do višine 2000 m se v toplih mesecih leta, decembra, januarja in februarja, temperature gibljejo od 20 °C do 30 °C, v hladnih mesecih, junija, julija in avgusta, pa se gibljejo od 10 °C do največ 25 °C. Padavine so najpogostejše od marca do junija. Povsem samosvoj podnebni režim ima najvišja gora Afrike, vsem znan Kilimandžaro (5895 m), in ob njem Mount Meru (4566 m), kjer pade več padavin, z višino pa so bistveno nižje tudi temperature.

OSNOVNI DEMOGRAFSKI PODATKI

Ob popisu prebivalstva leta 2012 je v Tanzaniji na 945.203 km² živel 47,78 milijona ljudi, medtem ko je poselitvena gostota znašala 50,55 preb./km². Sicer pa je poselitvena gostota regionalno zelo različna. Povprečna pričakovana življenjska doba je ocenjena na 53,14 leta.

Etnična sestava je zelo raznolika. Najvišji delež prebivalstva imajo Sukumi, izstopajo še Masaji, Hadzabi, Chaggi, Makunde, Hayi, Iragwi, Hatribi, Nyamzwezi in drugi.

Po veroizpovedi je 35 % kristjanov, 30 % muslimanov in 35 % animistov. Na otoku Zanzibar je delež muslimanov kar 99-odstoten.

Tanzanija je v letu 2013 ustvarila 33,23 milijarde USD bruto domačega proizvoda, na prebivalca pa 694,77 USD.

Republika Tanzanija deluje kot neodvisna država od 26. aprila 1964.

ODPRAVIMO SE NA POT

16. avgusta 1998, v noči iz nedelje na ponedeljek, smo se odpravili na pot proti začrtanemu cilju v Afriki, kjer smo se želeli povzpeti na najvišja vrhova te celine, Kilimandžaro in Mount Kenyo, ter obiskati nekaj nacionalnih parkov. Po odhodu iz Komende smo se ustavili še v Tacnu pri Ljubljani, kjer se nam je pridružil peti član odprave.

Noč je bila jasna in sveža, pričakovanje in razpoloženje pa takšna, da je čas do letališča Marco Polo v Benetkah hitro minil.

Ob prihodu na letališče se je noč leno poslavljala in skozi nizko ležečo meglo, ki je kot pajčolan objemala

okolico, je zasijalo sonce.

Med potniki smo bili na letališču med prvimi, a ne za dolgo. Kmalu za nami so na letališče začele prihajati trume ljudi, večinoma mladi, ki so z dobro voljo in smehom napolnili letališko čakalnico.

Prvo letalo je kmalu vzletelo, za njim pa tudi naše, ki je bilo namenjeno proti letališču Charles de Gaulle v Parizu. Vendar pa ni šlo brez zapletov. Vozovnice, ki nam jih je priskrbel Intours v Ljubljani, niso imele rezervacij za letalske sedeže od Benetk do Pariza in naprej do Nairobija v Keniji, osebje prvega letališča pa tudi ni imelo natančnega vpogleda v stanje rezervacij. Rezervacije za let do Nairobija so iz tega razloga dobili samo Milena, Maja in Tone, ne pa tudi midva z Angelco. Ker pa je bil na letu do Pariza še prostor, sva lahko tja poletela tudi midva, seveda v upanju, da bova tam dobila rezervaciji za nadaljnji let. Na srečo je tako tudi bilo in skupaj smo odleteli proti letališču Jomo Kenyatta v Keniji.

Polet do Nairobija, ki leži na kenijski planoti, in sicer na višini okoli 1650 m, je potekal dokaj mirno; letalo je

Naslednje jutro po prihodu v hotel Milimani smo z Mary N Ngugi sedli na vrtu ob bazenu za mizo in naredili program za naše potovanje po Keniji in Tanzaniji

bilo nemirno le nad Etiopijo, kjer so se nad gorovjem odvijale nevihte. Letalo je večinoma letelo na višini okoli 11.300 m, pri čemer je bila zunanja temperatura okoli 49–51 °C.

Letalo je okoli 20.30 pristalo na lepo osvetljenem nairobijskem letališču. Takoj smo opazili njegovo izredno zastraženost. Zlasti veliko je bilo do zob oboroženih policistov, nekaj tudi vojakov. Kljub poostreni kontroli so bili obmejni organi do potnikov korektni in ustrezljivi.

Po ureditvi formalnosti, med katerimi je bila najpomembnejša pridobitev vize za vstop v Kenijo, za katero smo plačali 20 USD, smo smeli stopiti na kenijska tla. Ob izstopu iz letališke stavbe se je trlo radovednih domačinov. Med njimi je bil tudi možki, ki je nosil tablo z napisom Mr. Žerovnik, kar je pomenilo, da nas pričakuje in vabi k sebi. Poslala ga je turistična agencija

Feather trail Tours & Travel iz Nairobi, s katero sem se pred odhodom v Nairobi dogovarjal prek faksa. Popeljal nas je do menedžerke omenjene turistične agencije, prijazne gospe Mary N. Ngugi, ki je stala nekoliko v ozadju. Ne da bi čakali, smo po prisrčnem pozdravu z menedžerko vstopili v kombi in se odpeljali do hotela Milimani, kjer smo prenočili.

Hotel Milimani se nahaja blizu predsedniške rezidence Republike Kenije, zato je na njegovem območju precej varno in mirno; za to skrbijo številni policisti, še bolj rečeno policistke, ki budno stražijo poglavarja države. Naslednje jutro nas je v hotelu obiskala Mary N. Ngugi. Takoj po njenem prihodu smo se odpravili do bazena v hotelu pripadajočem parku, kjer smo se ob prijetnem omizju dogovorili o programu našega bivanja v Keniji in Tanzaniji. Najkrajši dogovor z menedžerko Mary je imela Milena, ki se je že v Nairobi ločila od skupine in ubrala svojo pot po Keniji in Tanzaniji, kjer je obiskala tudi otok Zanzibar. Tudi Tone je za teden dni skrajšal

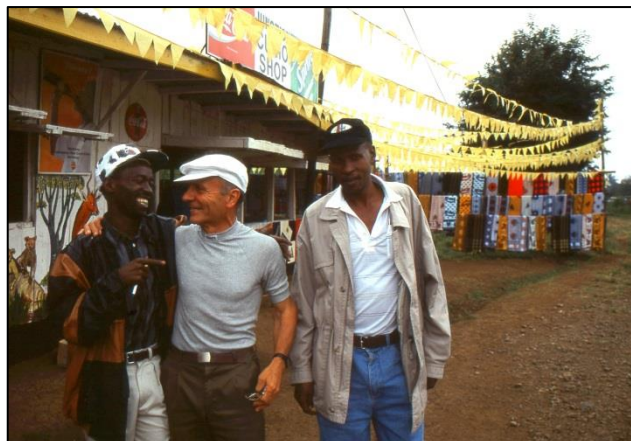
V muzejsko urejenem gozdu smo si ogledali tipične afriške domove, pokrite s slamo in znotraj s prstenimi tlemi

dogovor s turistično agencijo. Jaz, Angelca in Maja smo vplačali aranžma za celotno bivanje v Keniji in Tanzaniji.

Prvi dan smo si v Nairobi ogledali National Museums of Kenya in Bomas of Kenya, kjer smo prisostvovali pri tradicionalnih plesih Kenije in nekaterih drugih delov Afrike, v bližnjem gozdu pa smo si ogledali tipične afriške domove, pokrite s slamo in znotraj s prstenimi tlemi. Istega dne smo si pri letalskem prevozniku Air France priskrbeli rezervacijo za povratni let po zaključku našega bivanja v Afriki do Pariza in od tam naprej do letališča Marco Polo v Italiji.

Drugi dan smo se preostali štirje odpravili proti Mount Kenyi, najvišji gori Kenije. Džip je vozil Afričan Saimon, ki je bil s strani turistične agencije Feather trail Tours & Travel določen tudi za vodiča preostale naše skupine po Keniji, ne pa tudi za spremljanje vzpona na Mount Kenyo, za katerega so bili določeni drugi.

Pot nas je vodila iz Nairobi proti severu. Po dobrih

Tu smo vstopili v bogato založeno trgovino afriških suvenirnov. Pri nakupu se je najbolj vživela najina osemnajstletna hči Maja. In ker je pri nakupu vztrajala, smo suvenir krepke preplačali

dveh urah vožnje smo se ustavili in izstopili pred bogato založeno trgovino, kjer je bilo na voljo veliko raznovrstnih afriških izdelkov, spominkov. V nakupe se je najbolj vživela hči Maja, kar je bilo tudi razumljivo za mlado, komaj osemnajst let staro dekle. To je hitro opazil mlad, simpatičen in hkrati izkušen trgovec ter ji začel zatrjevati, kako je pri njih vse poceni. Ker mu nisem verjel, sem začel zniževati ceno in pri tem nekoliko uspel, a ne toliko, da bi bil zadovoljen. Rekel sem: »Maja, ne mudi se z nakupom darila, počakajmo, da vidimo, kakšne cene so drugod.« Toda zaman; ni mi uspelo, verjetno tudi zato, ker je po nekoliko znižani ceni dala soglasje za nakup njena mati in moja žena Angelca, pa tudi Tone je zatrjeval, da je vredno kupiti izbrano leseno masko Afričana. To se je pozneje pokazalo za povsem zgrešeno. V Tanzaniji so bili takšni ali podobni izdelki cenejši tudi za 100 USD, kar je bila dobra šola, da nismo več nasedali pokvarjenim prodajalcem. Treba pa je poudariti, da prodajalci izredno radi barantajo, seveda v upanju, da bo kupec za ponujeno čim več plačal. A tudi pri plačevanju je treba biti zelo previden, da ti drugi prodajalec, ki spremlja prodajo, z druge strani ne izmakne denarja. Zgodilo se je

Maja znotraj lepo urejenega Mount Kenya Hostel na višini okrog 2000 m

Vhod v Mount Kenya National park

namreč tole: ko sem vzel iz žepa vrednostne bone in jih položil na pult, naj bi bil po mnenju drugega prodajalca, ki je stal v bližini, nepazljiv. Ta je sunkovito iztegnil roko proti čekom, a ker sem bil previden in ne nepreviden, kot je mislil on, sem ga še pravi čas zgrabil za roko in mu glasno zavpil: »Pusti!« Potencialni ropar se je ustrašil in se oddaljil praznih rok.

Pot smo nadaljevali proti mestu Naro Moru, ki je 185 km oddaljeno od Nairobija. Kmalu po trgovini s spominki smo se pripeljali na makadamsko cesto, po kateri smo po dobrih 10 km prispeli v prijeten in s cvetjem urejen Mount Kenya Hostel na višini okrog 2000 m, kjer je zbirni kraj turistov oziroma gornikov za vzpon na Mount Kenyo. Ob prihodu so nas prijazno sprejeli s pozdravom »jambo« (džambo) in povabili v lepo urejene prostore hiše, kjer so nam postregli z okusno hrano. V hostlu smo se srečali s Susanom, organizatorjem odprav na Mount Kenyo, ki nam je predstavil Josefa, našega vodiča na goro, in osem nosačev.

Do vhoda v nacionalni park Mount Kenye smo od hostla vozili po prašnem makadamu okoli 10 km, nato smo iz džipa izstopili in pot do bongalova Naro Moru River Lodge nadaljevali peš. Do Lodgea, ki se nahaja na višini 3048 m, smo hodili dobri dve uri, večji del

Do Naro Moru River Lodge, ki se nahaja v višini 3048 m, smo zadnji del poti dobre dve uri prehodili peš

strmo v breg. V Lodgeu je nekaj lesenih koč in meteorološka postaja, ki so na travnati jasi, obdani z gozdom.

Vodnik Josef nam je odredil leseno, prijetno grajeno stavbo, poimenovano Hagenia; preden je odprl vrata, nas je opozoril, da se je ponoči zaradi kafrskih bivolv nevarno oddaljevati od koč.

V koči je stala velika miza z nekaj stoli, zraven so bili štirje pogradi. Peči za ogrevanje prostora ni bilo, sicer pa so nam toplo hrano prinesli z drugega, za kuhanje določenega prostora. Koča je bila dobro zaščitena pred zvermi; na oknu je bila železna mreža, vrata pa so bila debela in težka z močno ključavnico.

Komaj se je znočilo, že so se iz gozda začeli oglašati glasovi: piskali so, žvižgali, tudi renčali. Od odboja naše svetilke je bilo iz temnega gozda videti tudi svetleče oči, sredi noči pa smo ob koči slišali še težke korake več 100 kg težkega kafrskega bivola, ki je svojo pri-

Znotraj lesene stavbe, poimenovane Hagenija, v klateri smo prenočili, sledijo od mene proti Levi Angelca, Tone in Maja

sotnost zaznamoval s 3–4 kg težkim odpadlim blatom. Ne da bi bila opozorjena na nevarnost divjih zveri, je štiričlanska skupina naivnežev iz Češke postavila šotor sredi jase. Noč so sicer srečno preživeli, a strah pred zvermi je bil tako velik, da so jim še naslednji dan ob vzponu na Mount Kenyo klecala kolena.

Območje Mount Kenye meri 715 km², za nacionalni park pa je bilo oklicano leta 1949. Za Mount Kenyo pravijo, da je lepotica Afrike. In res je tako! Tudi nam, ki smo jo doživeli od blizu, ostaja v spominu kot čudovito oblikovana gora, zgrajena iz rjavo-rdečih kamenin in belih ledenikov, pa tudi okolica vrhov, kot so Batian (5199 m), Nelion in Lenana (4985 m), ki se bohota z drevesnimi lobelijami, poimenovanimi tudi Grind Secenio, in poleg njih še z visokimi šopi ozkolistne trave, daje poseben čar lepoti in življenju na tej veličastni gori.

Tamkajšnje pleme Kikuyu je ta visokogorski svet Mount Kenye poimenovalo »Kirinyaga«, kar v prevodu pomeni »prostor nojev«. Sicer pa je po njihovem pre-

pričanju tu domovanje boga Ngai, zato domačini ravnaajo s tem prostorom skrajno spoštljivo. Pleme Kamba, ki tako kot pleme Kirinyagi živi na pobočju in v bližini Mount Kenye, pa je to isto območje poimenovalo »Kiinyaa«. Ker so Evropejci najprej naleteli na pleme Kamba, so od njega približno prevzeli ime te gore in jo poimenovali Mount Kenya.

Podobno kot Kilimandžaro obkroža tudi Mount Kenyo venec tropskega vlažnega gozda. Tako v njem kot v njegovi bližini živi več vrst ptic in divjih živali: hijene, zebre, bivoli, sloni, opice itd. Zgornja gozdna meja sega na Mount Kenyi do okoli 3300 m, višje, do približno 4350 m, pa raste iglasto grmovje in grmičasta trava, pomešana z nizkimi in nato z višjimi vrstami lobelije, ki ob zgornji rastlinski meji tvorijo nepozabno slikovit, redki drevesni gozd. Nad njim se rastlinski svet hitro konča, le mahovje in lišaji se bojujejo za življenje z ostro klimo še dobrih 100 m višje. Sicer pa je tu vreme skozi celo leto dokaj nestabilno. Za nekaj dni se da naj-

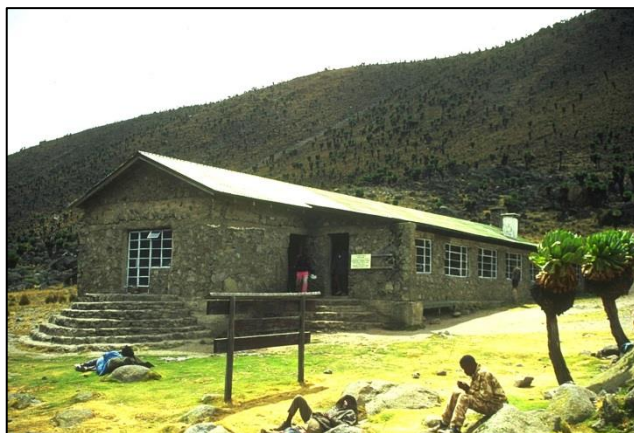

Med vzponom proti Mackinder Campu, ki se nahaja v višini 4300 m, smo občudovali nizkorastoče lobelije

laže predvideti lepo vreme med decembrom in marcem ter od srede junija do konca septembra. Večina gornikov, ki se podajo na Mount Kenyo, izkoristi v letu prav ta čas. Večina si jih želi doseči tehnično manj zahteven in tretji najvišji vrh Lenana, visok 4985 m, nekaj izkušenih alpinistov pa se poda tudi v izredno strmo in tehnično zelo zahtevno ostenje Batiana, visokega 5199 m. Na njegovem vrhu je postavljen bivač, ki se kot bela točka ob sončnem vremenu zrcali daleč naokoli in vabi tja gor.

Gornik, ki želi priti na enega izmed treh vrhov Mount Kenye (Batian, Nelion, Lenana), se mora poleg strmine spopasti tudi z redkim zrakom, ki srce utrujajoče spodbuja, da tolče boj z višino, ki ne da pravega »kruha« – kisika lačnim mišicam. Spremljajoča težava, ki prizadene marsikaterega gornika, je višinska bolezen, ki se pokaže v naslednjih simptomih: glavobol, izguba ravnotežja, izguba teka, bruhanje, nespečnost, dehidracija, tesnoba v prsnem košu, povečanje bitja srca in di-

hanja. Najuspešnejše zdravilo proti višinski bolezni je, da tisti, ki je vidno zbolel za to boleznijo, čim prej odejde z gore v nižje predele, kjer bo dovolj kisika za normalno delovanje njegovega organizma. Vztrajanje na gori lahko v najslabšem primeru pripelje do pljučnega

V mrzlem in neogrevanem Mackinders Campu smo prespali dve noči

ali možganskega edema, kar je za obolelega gornika lahko tudi usodno – nastopi smrt.

Mount Kenya je z vzponom na vrh Lenana in dvakratno prenočitvijo v Mackinder's Campu na višini 4300 m izvrstna aklimatizacijska priprava za tiste, ki se želijo povzpeti na 910 m višji Kilimandžaro v Tanzaniji. Pravijo, da tisti gornik, ki nima posebnih težav z vzponom na vrh Lenana, praviloma zmore priti tudi na Kilimandžaro, najvišjo goro Afrike.

Iz hotela Naro Moru River Lodge smo se odpravili na pot v zgodnjem, jasnem in izredno hladnem jutru, toda po vzpenjanju v breg smo se zaradi napora kmalu ogreli.

Naš naslednji cilj je bila gorska postojanka Mackinder's Camp. Pot do nje je najprej vodila skozi gosto zarasel gozd, ki se je z višino kmalu zredčil. Na višini okrog 3400 m je redki gozd prešel v redko posejano iglasto grmovje, imenovano Erica arborea. Kmalu se je med šopi trave pojavila lobelija, visoka do 0,5 m, nekaj 100

Angelca med visokimi drevesi lobelij

Gorski drevesni skrivač, poimenovan hurax, je po naravi precej plašen, a ta je bil udomačen, ker mu planinci dajejo hrano

m višje pa celo do 4 m. Posebna značilnost lobelij je, da v spodnjem osrednjem delu visokih listov hranijo vodo za čez dan, da se ne osušijo, ker v ta del Afrike sonce pošilja svoje vroče žarke čez celo leto.

Nepozaben je bil pogled na visoke drevesne lobelije, ki v zgornjem delu vse do golega ostenja tvorijo čudovit in redek gozd. Zelena in rjavo-rdeča barva sta tu v barvni skladnosti našli veličastno poezijo. Tudi visoki šopi ostre rumene trave, ki na višini okrog 4000 m segajo človeku čez pas, in živobarvne rdeče rože z rosno kapljico vlivajo upanje na novo rojstvo.

Po prihodu v Mackinder's Camp, kjer je redek zrak marsikomu od gornikov že povzročal težave, nekaj se jih je moralo celo vrniti v dolino, smo se mi trije dobro počutili, kar je bil dober znak, da bomo naslednjega dne stopili na 4985 m visok vrh Lenana.

Še prej je treba omeniti tole: ko sem vodiču Josefu povedal, da sem nekje med potjo izgubil pokrov objektivna fotoaparata, ga je ta takoj odšel iskat. In res, čez približno pol ure se je vrnil in mi nasmejan izročil izgubljen pokrov objektivna.

Ker je bilo jasno in so topli sončni žarki prijetno grelj okoliški gorski svet, so nosači, utrujeni od noše, in nekateri gorniki takoj po prihodu do gorske postojanke

Ko smo vstopili v kočjo Austria Hut, ki stoji na višini okrog 4800 m, je bilo v njej precej živahno

legli na redko šopasto travo in se predali užitku. Sicer pa ni lepšega na svetu kot počitek v gorah, ko ob utrujenosti začutiš tudi spokojen dih narave.

In še tale znamenitost: ob koči sta skakljala in zabavala gornike dva sivorjava gorska drevesna skrivača, poimenovana hyrax, ki sta bila podobna svizcem, živečim v Alpah. V naravi so sicer te živali precej plašne, a ta dva sta bila udomačena, ker jima planinci dajejo hrano. Prijeti ali pogladiti ju po kožuhu pa vendarle ni bilo varno, da ne bi roke zamenjala za hrano, ki sta jo vsakič sunkoma pospravila z ostrimi zobmi.

Da bi se spočili in s tem ustrezno pripravili za vzpon na vrh Lenana, smo po večerji takoj odšli v posteljo. Nekateri gorniki so kmalu zaspali, spet drugi ne; slednje je zaradi redkega zraka že načenjalo višinska bolezen, ki je na višini gorske postojanke Mackinder's Camp pogost pojav. Mi trije s to višino nismo imeli posebnih težav.

V želji, da dosežemo 4895 m visok vrh Lenana pred vzhajajočim soncem, nas je vodič Josef popeljal na pot

Angelca in Maja na vrhu 4895 m visokega Lenana

okoli 3. ure zjutraj. Ko smo prišli iz kočje, je bil pogled na jasno in z gostimi zvezdami posejano nebo prečudovit. Bilo pa je zelo mrzlo, zato nam je zaradi zmrznjene rose med hojo močno škripalo pod nogami.

Zaradi temne noči in poškodovanih poti smo za varno hojo uporabljali svetilke. Izredno romantičen je bil pogled na gornike, ki so z lučkami pred nami kot palčki iz pravljice premagovali strm breg do lesene kočje Austria Hut, ki stoji na višini 4800 m.

Fizično in psihično smo bili dobro pripravljene, zato smo na strmem in plazovitem delu gore do kočje Austria Hut dobro napredovali. Niso pa bili vsi iz drugih skupin dovolj dobro pripravljene, zato so se morali nekateri zaradi težav z redkim zrakom predčasno vrniti v Mackinder's Camp.

Ko smo vstopili v kočjo Austria Hut, je bilo v njej precej živahno. Nekaj gornikov je v njej noč prespalo na trdih lesenih pogradih brez jogijev. Koča ni oskrbovana, saj služi predvsem za zavetje pred slabim vremenom in za

počitek. V njej se nismo dolgo zadrževali, saj nas je vodič Josef popeljal naprej z namenom, da ob prihodu na vrh Lenana doživimo vzhajajoče sonce. In imel je prav: skoraj isti čas, ko smo stopili na vrh, se je pokazalo sonce. Nebo je v raznobarnih niansah veličastno zažarelo in s svetlobo najprej oblilo najvišje vrhove Mount Kenye: Batian, nekaj nižji Nelion in nato z nami vred še Lenana. Prečudovit je bil pogled tudi na nižji svet, kjer je svetloba počasi prehajala v spokojno temo nižje ležečega sveta. Klikanju s fotoaparati kar ni bilo konca, fotografijo za spomin je namreč želel imeti vsak izmed nas. Posebej se je svetila od sonca obsijana bela točka visoko na vrhu prepadnega Batiana. Bil je bivak, do katerega uspe preplezati le redkim izurjenim alpinistom – služi jim za počitek ali zavetje, nekateri pa po napornem plezanju v njem tudi prespijo.

Pot od kočice Austria Hut do vrha Lenana, razen neposredno nad ledenikom, tehnično ni zahtevna, terja pa svoj dolg redek zrak, v katerem je skoraj polovico manj kisika, kot ga živo bitje vdihava neposredno nad morsk gladino.

Prečudovit je bil pogled na nižji svet, kjer je svetloba počasi prehajala v spokojno temo nižje ležečega sveta

Med vzpenjanjem proti vrhu Lenana smo čutili pomanjkanje kisika vsi gorniki. Nekateri so reagirali na njegovo pomanjkanje z nenavadnim nerganjem, celo zmerjanjem, kar ni značilno za njihovo obnašanje v nižini.

Vračanje z vrha Lenana proti kočici Austria Hut je bilo težavnejše kot vzpenjanje. Na nekem strmim delu, neposredno nad ledenikom, je bilo na okoli 3 m široki gladki in mokri skali težko najti varno stopinjo. Potrebne je bilo kar nekaj spretnosti v plezanju, da smo nevarno mesto uspešno premagali.

Ko smo se vrnili do kočice Austria Hut, je mraz sicer nekoliko popustil, a ivje na skalovju in lišajih, obsijano s sončnimi žarki, je še vedno svetlikajoče se vabilo k duhovni združitvi živega z neživim.

Tudi ob vrnitvi v kočico je bilo v njej živahno. Ljudem so oči kar žarele od zadovoljstva nad osvojenim vrhom in

Spust iz Lenana je bil zahtevnejši od vzpenjanja

izredno lepim vremenom. V tem okolju smo zapeli slovensko pesem, ki je z večglasnim petjem dopolnjevala srečo vseh prisotnih gornikov.

Prišel je čas, ko se je bilo treba spustiti do gorske postojanke Mackinder's Camp, ki se je nahajala globoko pod nami, in sicer v zgornjem delu več kot 10 km dolge ovalne doline Teleki Valley.

Pri spustu po strmim peščenem delu smo hitro napredovali, pravzaprav smo po pesku kar drseli navzdol. Tone je bil pri tem nekoliko neroden in je pri hitrem teku padel čez skalo ter si nekoliko poškodoval koleno, toda do gorske postojanke Mackinder's Camp je prišel brez pomoči. Koleno mu je pozneje močno zateklo in kazalo je, da naslednji dan ne bo mogel z gore brez pomoči. Na srečo ni bilo tako. Pri spustu z gore ga je koleno sicer oviralo, a je zmožgal v dolino priti sam.

Ko smo prišli do gorske postojanke Mackinder's Camp, je bilo vreme še vedno lepo in toplo, kar sva z Angelco izkoristila za ogled okoli 200 m višje ležečega jezera, do katerega sva potrebovala slabo uro hoje. A splačalo se je: doživela sva neizmerno lepoto jezerske gladine v živi rumeno-zeleni barvi, pa tudi okolje je bilo tako čudovito, kot da ni s tega sveta. Stežka sva se poslovila od jezerske lepote in od obale s travo poraslega sveta,

Ob vračanju je mraz sicer nekoliko popustil, a obsijano ivje na skalovju in lišaji so vabila k duhovni združitvi živega z neživim

Ob spustu po Teleki Valley so se naokoli začeli poditi oblaki, ki so kmalu zagrnili najvišji, 5199 m visoki Batian in nekaj nižji Nelion

ki je kot ozek pas ločil ta kristal od nemih prepadnih sten Mount Kenye.

V gorski postojanki Mackinder's Camp smo prespali še drugo noč, da bi se na tamkajšnji višini čim bolje aklimatizirali za vzpon na Kilimandžaro. Tudi ta noč je bila za nas spokojna, le nekaj stokanja je bilo slišati iz druge sobe, kjer je imelo neko dekle težave z višinsko boleznijo.

Ob spustu v dolino vreme ni bilo več tako lepo kot dva dni prej. Naokoli so se začeli poditi oblaki, ki so kmalu zagrnili najvišje vrhove Mount Kenye, a spust je bil vseeno zanimiv. Bolj kot pri vzponu je bilo tokrat v ospredju rastlinje v tako imenovanem rastlinskem vrtcu z označenimi imeni – res pravi arboretum, škoda le, da se od nas štirih na izbrano rastlinje ni noben bolje spoznal.

Ob prihodu v hotel Naro Moru River Lodge se je vreme povsem pokvarilo. Začelo je na gosto rositi, kar pa ni motilo številnih opic, ki so igrivo poskakovale z drevesa na drevo, z veje na vejo in se podile po travnati jasi. Bile so nam v zabavo, tako da je čakanje na džip, ki nas je z jase popeljal do hostela Mount Kenya, kljub hladnemu vremenu hitro minilo.

Nekaj opic se nam je tudi približalo, vendar jim hrane

Pred odhodom proti Nairobiju sva se z Angrelco slikala za spomin pred vhodom v hotel Naro Moru River Lodge

nismo dajali, saj nas je na to opozarjala tabla, postavljena na travnati jasi – živeti morajo naravno, le tako se s pridobljeno odpornostjo lahko ohranijo v divjini. In glej ga zlomka, opice so naenkrat zakričale in hitro zbežale ter se skrile v gosto vejevje gozda. Iz radovednosti sva s Tonetom vstopila v gozd, a v njem nisva ničesar opazila. Ko je nevarnost za opice minila, za katero so vedele le one same, so se počasi začele vračati na jaso.

Čas se je že krepko prevesil v drugo polovico dneva, ko je na jaso prisopihal džip, v katerega smo urno vstopili in z njim nadaljevali pot po razdrapani gorski cesti iz nacionalnega parka Mount Kenye. Džip je med potjo preplašil eno večjo opico, v daljavi pa sta vzbudili našo pozornost dve manjši skupini kafrskih bivolov.

Vožnja do hostela Mount Kenya je hitro minila, pripravljen pa je bil tudi že drugi džip z voznikom Saimonom, ki nas je peljal v Nairobi. Preden smo se odpeljali, smo v zahvalo za dobro vodenje po Mount Kenyi Josefu izročili denarno napitnino zanj in za vse

Ob prihodu v Nairobi, glavno mesto Kenije, se je že nekoliko zmračilo

člane njegove ekipe nosačev. Ker je imel Josef izredno ponošene čevlje, mu je Angelca obljubila, da mu ob prihodu v Slovenijo po pošti poslala nove planinske čevlje, kar je tudi storila.

Ob prihodu na glavno cesto, ki povezuje Nairobi, glavno mesto Kenije, z Nanyukijem, ki leži pod ekvatorjem na višini 1945 m, sem izrazil željo, da bi nas Saimon zapeljal do tja, vendar nam ni ustregel, pri čemer je uporabil izgovor, da tja ne sme, ker to ni v programu. Do Nanyukija je bilo borih 15 km.

Ko smo prispeli v Nairobi, smo v hotelu Milimani popečerjali in se takoj odpravili na nočni počitek. Naslednji dan nas je namreč čakala dolga pot do Arushe v Tanzaniji, vmesne postaje med Nairobijem in Kilimandžarom.

Kilimandžaro je eden izmed najvišjih osamelcev na svetu, speči vulkan s tremi vrhovi: Kibo (5895 m), Shira (3962 m) in Mawenzi (5149 m). Na Kibu, kamor smo bili namenjeni, je zrak zelo razredčen, duševni procesi

so počasnejši, dihanje hitrejše, srce pa divje razbija, da bi zagotovilo telesu dovolj kisika za življenje. Razgled z njega pa je, kot da ni s tega sveta. Vzame še tisto sapo, ki jo tisti, ki uspešno prileze na vrh, še ima.

Na nižjih pobočjih Kilimandžara živi pleme Wachagga, katerega trdoživi možje so kot tibetanske šerpe – nosači na gorskih odpravah. Oblečeni so v tisto, kar jim je na voljo v njihovih krajih, le redki so srečneži, ki jim člani odprav na Kilimandžaro pustijo kak kos za visokogorje primerne opreme.

Kilimandžaro privablja vedno več turistov oziroma gornikov z vsega sveta: tistih 10.000, kolikor se jih vsako leto poskuša povzpeti na vrh v tem nacionalnem parku, ki meri 756 km², prinese revni Tanzaniji zavidanja vreden kup denarja. Za petdnevni vzpon na Kibo, najvišji vrh Kilimandžara, smo v letu 1998 plačali 600 USD na osebo. S tem zneskom smo pokrili pristojbino za park, hrano, spanje v kočah, zavarovalnino za reševanje, plačilo nosačem in obvezno spremstvo gorskega vodnika.

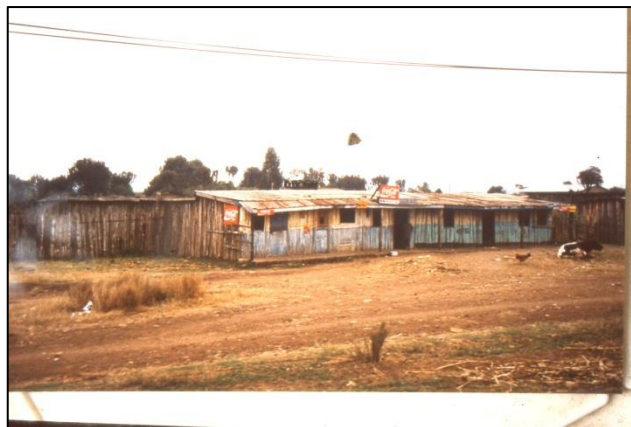

Na mednarodnem mejnem prehodu med Kenijo in Tanzanijo v Namangi so k nam takoj pristopili proseči otroci

Izvedeli smo, da Kibo, s strani domačinov imenovan Uhuru Peak (Uhuru v prevodu pomeni svoboda), doseže le slaba tretjina gornikov, nekaj manj od polovice nekaj nižji Gilman's Point (5685 m), vsi drugi pa odnehajo prej.

Pot od Nairobijskega do mogočne gore Kilimandžaro je dolga. Do kraja oziroma mesta Marangu, kjer je vhod v nacionalni park Kilimandžaro, je treba premagati več 100 km.

Z avtobusom smo sredi dneva prispeli do Namange, mednarodnega mejnega prehoda med Kenijo in Tanzanijo. Med vožnjo se nismo dolgočasili, saj je bila pot nadvse zanimiva. Nekaj kilometrov od stanovanjskega dela Nairobijskega smo se vozili ob industrijskih objektih in skladiščih tujih družb, povečini novejših izgradnje, nato pa čez široko pokrajino, kjer so se nad ravnino dvigali številni različno visoki okroglasti kopasti hribovi, ki so spominjali na živahno vulkansko dejavnost v geološki

Na poti od Namange proti Arushi smo videli tudi takšna bivališča domačinov

preteklosti. Sem in tja nas je motilo le poskakovanje avtobusa zaradi lukenj v asfaltnem cestišču.

Ob prihodu na mejni prehod Namange je bilo izredno živahno, a tudi nadležno. Na nas so navalile Masajke in hotele s silo iztržiti kupčijo za svoje ročne izdelke, pa tudi nekaj sumljivih moških se je smukalo okoli avtobusa. Enako je bilo v pisarni, kjer smo morali opraviti mejne formalnosti za vstop v Tanzanijo. Naša pazljivost tako ni bila odveč.

V mejni pisarni smo morali izpolniti vprašalni kartonček »For east African nationals only«, nakar so v naše potne liste pritisnili žig in nam s tem dali dovoljenje za vstop v Tanzanijo. Tisti, ki si niso predhodno uredili vhodne vize za vstop v to državo, so morali na meji plačati 30 USD. Kenijski in tanzanijski mejni organi, policisti in cariniki, so se do nas, tujih potnikov, vedli prijazno. Kako tudi ne, ko pa državam prinašamo denar. Vse pa vendarle ni potekalo gladko: Afričani, ki so potovali z istim avtobusom kot mi, so se na meji nenadrtovano dolgo zadrževali, pa tudi našega Toneta nekaj časa ni bilo od nikoder. Ko je končno prišel, nam je ves zmeden povedal, da so ga civilisti odvedli v neko bližnjo pisarno, kjer so na silo zahtevali, da zamenja 50

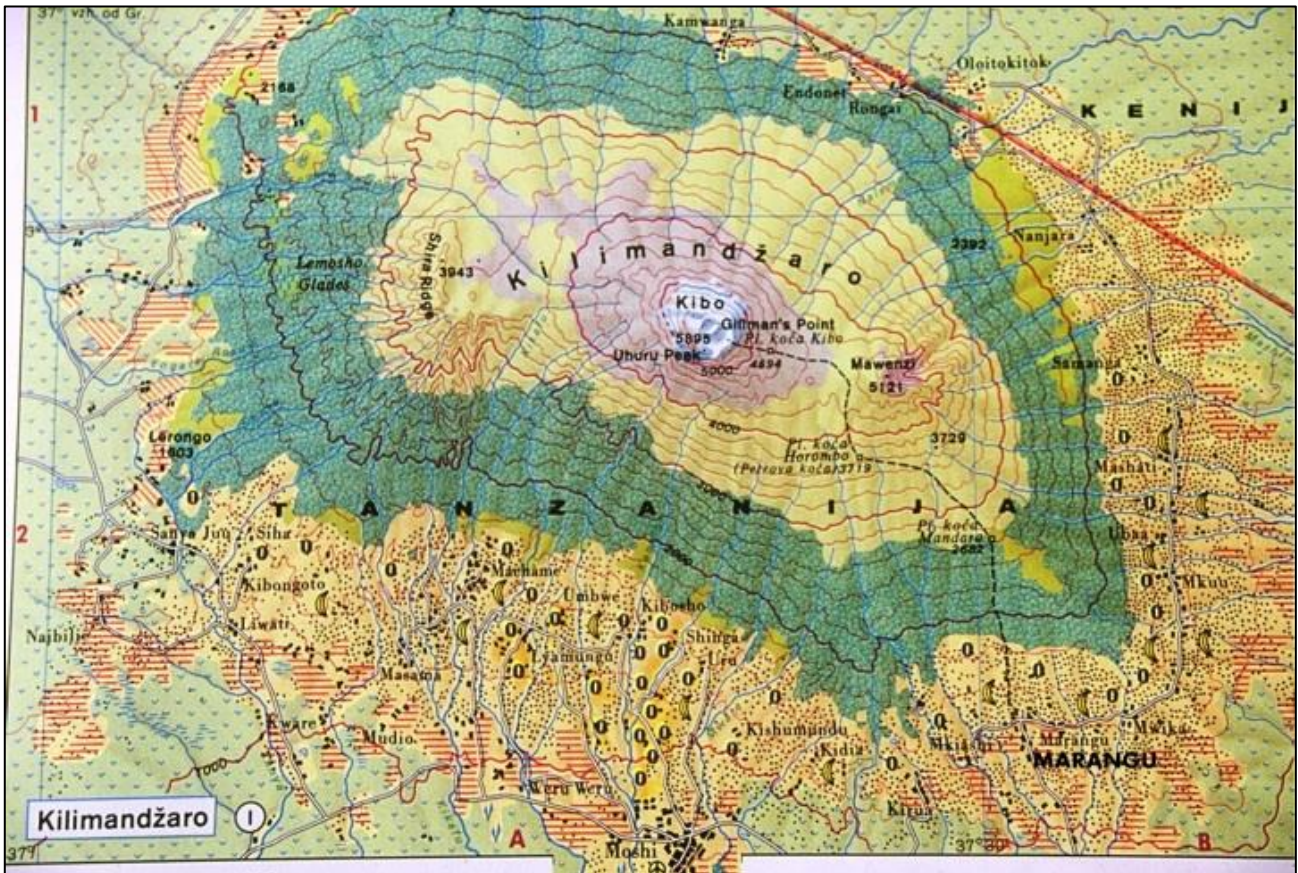

Pogled na 5895 m visoki zaobljeni vrh Kibo, najvišji vrh Kilimandžare

Prenočevanje v Arushi pod zaščitno mrežo pred komarjem je bilo zaradi visoke vlage in vročine precej naporno

mesto, smo prispeli pozno zvečer. Tako kot ob prihodu na letališče v Nairobi nas je tudi tu pričakal turistični agent s tablo z napisom Mr. Žerovnik. Po srečanju z njim smo se odpeljali z džipom do hotela Elad v Arushi, kjer naj bi prenočili. Ob prihodu v hotel nam je recepcija povedal, da imajo vse sobe oziroma postelje zasedene, in predlagal, naj povprašamo za prenočišče še v Robbanyson Motel Arusha, kar je agent tudi storil in nas odpeljal tja. Ob vstopu v motel je ta dajal videz urejenosti, kar pa je bilo v primerjavi s spalnicami le pesek v oči: staro, komaj stoječe pohištvo, stranišče brez odtoka in z lužo po tleh, na stropu na desetine komarjev, nad posteljami pa nobenih mrež, ki bi nas ščitile pred njimi. Motel nikakor ni mogel biti nadomestilo za boljši, evropsko naravn hotel Elad, a kaj, ko očitno niso držali besede glede rezervacij.

Pot na Kilimandžaro nas je vodila od naselja Marangu (1830 m) skozi pragozd (zelena barva) do bungalov Mandare (2682 m) in od tod naprej do bungalov Horombo (3780 m), kočice Kibo (4750 m), Gilmans Pointa (5685 m) in do vrha Kibo (5895 m), imenovanega Uhuru Peak

USD za njihov denar, tanzanijske šilinge. Ko je energično zamenjavo odklonil, so ga izpustili.

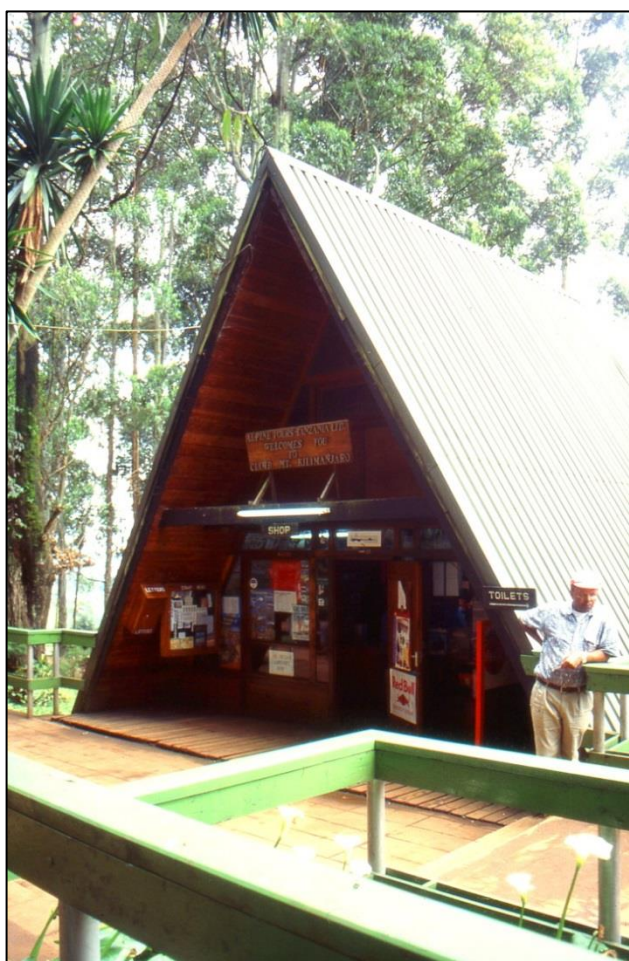
Po ureditvi mejnih formalnosti in neljubih pripetljajih je avtobus nadaljeval pot proti Arushi, vendar smo se vozili počasneje kot v Keniji. Razlog je bil v slabšem cestišču z globokimi jamami in poškodovanim asfaltom. Sicer pa je bil promet izredno redek, enako naselja Masajev. V Arusho, drugo največje tanzanijsko

Tone je ob vstopu v spalnico predlagal, naj gremo v restavracijo na večerjo, da bo on lahko pobil komarje. Ko smo se vrnili z večerje, je Tone sestavljal posteljo, ki se mu je, ko je stal na njej in pobijal komarje na stropu, podrla. »Verjetno je ostal še kakšen komar,« je rekel, preden smo se ulegli v postelje. Angelca je dodala: »Dobro se moramo zaščititi pred njimi.« Sicer smo bili vsi cepljeni proti rumeni mrzlici in smo jemali tablete

proti malariji, a nikoli ne veš, koliko si v resnici z njimi zaščiten, pa tudi piki komarjev so zoprno srbeči. Da smo se jim izognili, smo se temeljito namazali s kremo Ultrathon, ki praviloma ščiti pred piki komarjev dvanajst ur.

Čeprav je bilo v sobi močno zatoхло, vroče in vlažno, pa tudi s stranišča je zaudarjalo po urinu, okna nismo odpirali, da ne bi privabili novih komarjev. Ko smo v takih razmerah prebili noč, smo takoj po jutranji toaleti, na srečo je deloval vsaj tuš, nameščen v prostoru blizu hodnika, odšli v restavracijo na zajtrk.

Lastnik motela nam je takoj, še preden smo sedli za mizo, povedal, da bomo morali zajtrk plačati. S tem se nismo strinjali, saj smo turistični agenciji Feather trail Tours & Travel iz Nairobija plačali celotno oskrbo v Keniji in Tanzaniji. Protestirali smo z zatrjevanjem, da je zajtrk všteti v aranžma, za katerega mora v Tanzaniji poskrbeti agencija Aah Tours and Safaris s sedežem v Arushi. Ker nam ga ni uspelo prepričati, smo se napotili v spalnico, iz katere smo odnesli vso prtljago, ne da bi zajtrkovali. Odložili smo jo v sprejemni prostor recepcije in čakali na predstavnika tamkajšnje turistične agencije, da sporno zadevo uredi. Na turističnega

Recepcija pred vhodom v nacionalni park Kilimandžaro

Zaradi dežja je bila pot skozi pragozd od naselja Marangu do Mandare, prvi gorski postojanki na naši poti na najvišji vrh Kilimandžare Kibo (5895 m), zelo blatna in spolzka

agenta, ki je bil v Tanzaniji zadolžen, da skrbi za nas, smo čakali približno pol ure, medtem pa se »zabavali« s komarji, ki so trumoma brenčali okoli naših ušes in iskali zavetje pred vročim dnem v temnih prostorih motela. Naštel sem jih štiriinšestdeset.

Videti je bilo, da Tanzanijcev komarji ne motijo preveč, pa tudi muhe ne, kar se je pokazalo že v avtobusu na poti iz Nairobija proti Namangi. Nekemu odraslemu Afričanu je namreč muha lezla po čelu in okoli oči več kot pet minut, preden jo je zaznal in pregнал.

Med čakanjem na agenta oziroma predstavnika turistične agencije Aah Tours and Safaris so našo pozornost vzbudili mimoidoči osnovnošolci, ki so odhajali v šolo v lepo urejenih in čistih oblekah ter s torbami na rami. Pokazalo se je, da Tanzanija vzorno in vzgojno skrbi za svoj podmladek.

Takoj ob prihodu nas je predstavnik turistične agencije vprašal, ali smo zadovoljni z bivanjem v motelu. Ko je izvedel, da ne in da nismo dobili zajtrka, se je močno razburil in ves raztogoten stopil do lastnika motela, ga zgrabil za ovratnik in razburjeno vpil: »Pretepel te bom!« Takoj za vpitjem se je ob njiju zbrala skupina žensk in en moški, ki so ju skušali pomiriti. Še ves razburjen od prerivanja z lastnikom motela je turistični agent stopil k nam in nas prijazno povabil, naj gremo z džipom do obednice v Arushi, v kitajsko restavracijo, kjer smo kasneje zajtrkovali na njegov račun.

Po zajtrku smo vstopili v precej večji džip oziroma kombi, v katerem so že sedeli naši spremljevalci za vzpon na Kilimandžaro: vodič Shfunzi, njegov asistent oziroma pomočnik, kuhar in štirje nosači z vodjo na čelu. Po slovesu s predstavnikom turistične agencije

Skoraj na vsakem drevesu v pragozdu je bilo polno ovijalk

smo se odpeljali proti Maranguju. Pod pretirano težo je kombi med vožnjo sem in tja škripajoče klecal. Med potjo smo se ustavili v Moshiju, največjem mestu med Arusho in Marangujem, ki leži na obrobju nacionalnega parka Kilimandžaro. Najprej smo pod zaščito našega vodiča Shfunzija in njegovega asistenta v menjalnici menjali nekaj 10 USD v tanzanijske šilinge. Tako kot v Keniji je tudi v Tanzaniji, kjer v menjalnicah ni stražarjev, potrebna izredna pazljivost, da ne pride do kraje denarja. Po menjavi denarja smo vstopili v specializirano trgovino fotografskih izdelkov, kjer smo želeli kupiti nekaj barvnih diafilmov, vendar jih na našo žalost niso imeli.

Bolj ko smo se približevali Kilimandžaru, več je bilo zelenega rastlinja, rož in visokega drevja, zlasti bananovcev, obteženih s sladkimi sadeži. Tudi cestnega prometa je bilo vse več in tudi hiš, naseljenih s prebivalstvom. Prihajali smo torej na območje, kjer je narava še posebej darežljiva, le prisluhniti ji je treba z delom pridnih človeških rok.

Bliže kot smo bili tropskemu gozdu, ki kot širok venec objema Kilimandžaro, najvišji afriški gorski osamelec, bolj je bilo nebo zastrito z oblaki in zamegljeno od sopare.

Ob prihodu v Marangu je najprej rosilo, nato je rahlo deževalo, kar pa domačinom ni preprečilo, da se ne bi gibali na prostem brez zaščite. Pred visokimi zaklen-

jenimi železnimi vrati, kjer je vhod v nacionalni park Kilimandžaro, se je trlo mladih fantov, čakajočih, da jih kdo od tujih pohodnikov najame za nosače na goro. Tudi v notranjem ograjenem delu, kjer smo odložili prtljago, se je smukalo naokoli več nepovabljenih domačinov, zato smo budno spremljali vsak njihov gib. Vse močnejši dež nas je vse bolj preganjal, zato smo pohiteli s porazdelitvijo prtljage: za nosače v transportne vreče, za nas v naše nahrbtnike.

Po prijavi na recepciji, ki je potekala gladko, hitro, za kar je poskrbel naš vodič Shfunzi, smo se takoj odpravili na pot proti načrtovanemu cilju, to je proti Kibu, ki je kraljeval visoko nad oblaki.

Vzpon na Kilimandžaro se začne iz Maranguja (1830 m), od koder vodi pot skozi vlažen tropski pragozd, ki se potem nadaljuje okoli 10 km in sega do višine nekaj nad 2700 m.

Domačini prihajajo v pragozd po urejeni poti in ob njej nabirajo razno rastlinje, hkrati pa nekateri prosijo mimoidoče tuje gornike za kos obleke in tudi za hrano. Pri prosjačenju so zelo plašni in nevsiljivi. Posebej otroci se razveselijo vsakega koščka čokolade in kakršnega koli kosa obleke. Hoja skozi pragozd po izsekani urejeni poti je zelo zanimiva: bujno rastlinje, visoka drevesa, polna ovijalk, in gosto grmičevje, medtem ko glasovi z divjine pričarajo popotniku vzhičeno razpoloženje. Tudi ko dežuje, je v svoji življenjski moči pragozd skrivnosten in lep.

Do gorske postojanke Mandara Hut, ki leži na višini 2682 m in kjer je več lično grajenih lesenih stavb, smo se vzpenjali slabe štiri ure po bolj ali manj položni poti.

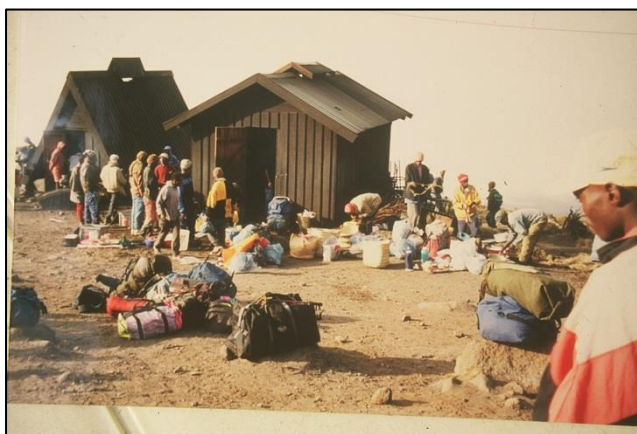
Naši nosači pred Mandaro Hut

Imeli smo srečo, da po odhodu iz Maranguja ni deževalo. V tem primeru bi bila pot zaradi razpadle vulkanske kamenine blatna in spolzka ter s tem pri vzponu napornejša.

Med potjo smo srečevali povratnike z gore: domačine in tuje gornike, prišleke z vseh kontinentov sveta. S toplim pozdravom »jambo« smo si želeli srečo.

Ker je ob prihodu na Mandaro sijalo sonce, smo se s Shfunzijem takoj napotili do bližnjega, okoli pol ure oddaljenega majhnega kraterja Maundi, ki je poznan po samosvoji avtohtoni vegetaciji, med katero izstopa orhidea kilimanjaro, roža z velikim žlahtno belim cvetom.

Med nedokončanim ogledom z rastlinjem poraslega kraterja Maundi in njegove okolice so se od nekod pripodili črni oblaki, s katerih je začelo deževati, prav kmalu pa je že lilo kot iz škafa. Najprej smo se zatekli pod okoli 50 m oddaljena košata drevesa. Ker je iz njih kmalu začelo kapljati, smo se morali podvizati in steči do koč po mokri in od blata drsljivi poti, kamor smo

Pred nadaljevanjem vzpona od Mandare (2682 m) proti Horombu so imeli nosači zjutraj z urejevanjem tovora veliko dela

prihiteli do kože mokri in blatni. Zaradi debelih temnih oblakov se je hitro znočilo. Sicer pa je znano, da sonce blizu ekvatorja (ki je oddaljen 340 km južno od tod) hitro zaide.

Ponoči se je v zgornjem delu džungle oglašalo veliko skrivnostnih glasov divjadi. Zaradi varnosti so gorsko naselje Mandara stražili oboroženi moški – ne samo zaradi živali, tudi zaradi morebitnih tatov.

Jutro je bilo na Mandari precej sveže. Da bi nam bilo prijetneje, je Shfunzi prinesel posodo s toplo vodo in jo odložil pred vrata, ob tem pa se je prešerno smehljajal in nas pozdravljajal.

Po zajtrku smo nadaljevali pot proti gorski postojanki Horombo Hut, ki leži 3719 m visoko.

Do te gorske postojanke, ki ima na voljo več koč in ležišč kot Mandara Hut, smo prispeli po dobrih šestih urah hoje. Prijetno je bilo hoditi po suhi visokogorski

Smerokaz poti za Horombo in Maundi Crater, kjer smo si ogledali samosvojo avtohtono vegetacijo, med drugim tudi orhideoje kilimanjaro

stepi, saj je sonce vseskozi razsvetljevalo okoliški gorski svet. Več koč na Horombu nudi možnost prenočitve vsem: tistim, ki se vračajo z gore, in tistim, ki se želijo povzpeti na Kibo, najvišji vrh Kilimandžara.

Sicer pa je naš vzpon do gorske postojanke Horombo Hut zaradi redkejšega zraka, ki jemlje človeku moč, potekal počasneje kot do prve gorske postojanke Mandara Hut. Pojavila se je večja utrujenost, zato nam je prišel nekoliko daljši vmesni počitek še kako prav. Z veseljem smo se usedli na klop ob masivni leseni mizi in nanjo položili raznovrstno hrano – teknilo nam je zlasti osvežilno sadje. Takoj za nami so prisopihali še naši nosači, obloženi s težkim tovorom, in se približno 10 m od nas utrujeni ulegli na tla med bodičasto grmovje ter si na ta način nabirali moči za nadaljnjo pot. Ob prihodu na Horombo Hut smo imeli tuji pohodniki kaj opazovati: na suho stepo prilagojene kserofilne rastline, poznane po bodičevju, med njimi tudi rože in v ozadju divji skalnati vrh Mawenzi, visok 5149 m, na katerega uspe priplezati le najbolj izurjenim alpinistom.

Kljub lepemu vremenu je ob večernem zatonu sonca postajalo vse hladneje, začel pa je pihljati tudi rahel

Urejeno počivališče na poti od Mandare proti Horombu

Pogled na Horombo Hut (3780 m)

vetrič, kar je ozračje še bolj ohladilo.

Vodič Shfunzi nam je brez odlašanja pokazal prostor za prenočitev. Ko smo odložili prtljago v zanjo namenjen prostor, smo nekateri odšli na krajši sprehod, da bi si ogledali samosvojo bližnjo in daljno okolico. Izjemno zanimiv in lep je bil pogled na skalnati Mawenzi ter na do nekaj 100 m oddaljene visoke lobelije. Posebno pozornost so nam ob kočah vzbudile male, dokaj neboječe živali, podobne našim podganam, le da so bile svetlo rjave barve in s cikcak črno črto na hrbtu.

Proti večeru so na Horombo Hut začeli prihajati tuji gorniki z nosači. Po splošni oceni tamkajšnje statistike naj bi dobri tretjini tujih prišlekov uspelo stopiti na 5895 m visok vrh Kibo, polovici na 5680 m visok rob kraterja na Gilman's Pointu, vsi ostali pa so morali odnehati prej.

Ko je v bazi prijetno zadišalo, smo vstopili v restavracijo, največjo stavbo na Horombo Hut, kamor se je pred našim prihodom že zatekla večina gornikov. Usedli smo se za pogrnjeno mizo, ki nam jo je prihranil naš kuhar. Če ne bi rezerviral mize, bi morali počakati, da katera izmed skupin povečerja. Hrana nam je zelo teknila, kar je bilo dobro znamenje za naslednji dan, ko

Pred kočjo na Horombu, v kateri smo prespali eno noč. Od leve proti desni sedi Maja, sledita naš vodič Shfunzi in Angelca

smo se morali povzpeti skoraj 1000 m do gorske postojanke Kibo Hut na višini 4750 m.

Ker je noč postajala vse hladnejša in je začel pihati tudi vse močnejši veter, smo se umaknili v okoli 20 m oddaljeno kočjo, v kateri je bil za štiri postelje odmerjen prostor. V sobici, v kateri je bilo prijetno toplo, smo se počutili izvrstno, prižgali smo lahko tudi električno žarnico, da smo si osvetlili bivalni kotiček. Električni tok je bil v kočjo dobavljen iz akumulatorjev, ki so jih prek dneva z električno energijo napajale tamkajšnje sončne celice.

Redek zrak nam na višini okoli 3780 m ni delal težav, zato smo kmalu zaspali. Noč je hitro minila in že nam je na vrata potrkal naš vodič. Lenobno smo se izvlekli iz toplih spalnih vreč ter počasi začeli pospravljati in urejati kramo za nadaljnjo pot.

Tudi tokrat je vodič prinesel pred naša vrata toplo vodo, da smo se lahko umili in nato pohiteli na zajtrk, da smo lahko čim prej odrinili na okoli sedem ur trajajočo pot do gorske postojanke Kibo Hut na višini 4750 m.

Zanimiv je bil jutranji pogled na nosače, ki so si pred

Na poti od Horomba proti Kibo Hut. V ozadju najvišji vrh Kilimandžare Kibo, visok 5895 m

odhodom z lahkoto nadeli na glavo ali hrbet težek tovor – eni so odhajali v dolino, drugi v breg, proti naslednji postojanki. Za nosači smo odšli tudi gostje te veličastne gore, obteženi le z lahkimi nahrbtniki.

Kot prejšnji dan smo tudi v tem zgodnjem jutru občudovali vesele obraze ter igrivo naravo nosačev in vodičev, ki so se kljub težkemu tovoru na svojih plečih veselili s soncem obsijane poti.

Med hojo so nas vodič in nosači spodbujali s »Hakuna matata«, kar v prevodu pomeni »ne skrbite«, povzpeli se boste na Kibo Hut, visok 4750 m. Na tej poti imajo številni gorniki zaradi redkejšega zraka oziroma manjkajočega kisika v zraku težave pri hoji navzgor.

Narava od Horomba dalje postaja vse bolj svojstvena in zato še posebej zanimiva. Približno do višine 4000 m se razprostira visokogorska stepa, višje pa visokogorska kamnita puščava, ki daje zaradi posamično name-

tanih skal na drobno rjavo-rdečo zrnato kamnito podlago vtis lunine površine. Prostrano, več desetkilometrsko sedlo ločuje prepadni Mawenzi (5149 m) od Kiba, najvišjega vrha Kilimandžara, ki se pozimi lesketa od ledu in snega, poleti pa se na njem zrcalijo več metrov visoki bočni ledeniki.

Od gorske postojanke Horombo Hut do postojanke Kibo Hut je od šest do sedem ur vzpona. Še bolj kot prej, nižje, smo na tej poti srečevali prevzete in zaslanjane obraze gornikov, zlasti tistih, ki jim je uspelo stopiti na najvišji vrh Kilimandžara, na svoj način pa tudi tistih, ki se jim je uspelo povzpeti do roba vulkanskega kraterja na Gilman's Pointu, ki je 5680 m visoko. Zamaknjenost vračajočih se gornikov je v nas še bolj vzbudila željo, da najvišji vrh Kibo, kjer domuje čudovita skrivnost, ki oplaja pore v človeku z magičnim občutkom, osvojimo tudi mi.

Po nekajurni hoji ni bilo več rastlin, ne ptic in ne drugih živali, le drobno zdrobljeno rdečkastorjavo kamenje je »hrustalo« pod našimi težkimi koraki, ko smo ga

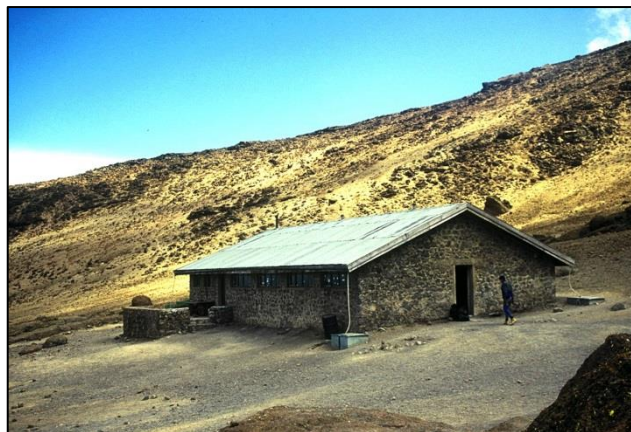

Ravninsko območje med Kibo Hut in Mawenzijem nekateri izenačujejo z lunino površino

spreminjali v prah. Povsem drugačen je od kamenin alpskega porekla tudi vonj, ki zaudarja po zasmojenem vulkanskem izbruhu in ohlajeni žareči lavi še po več sto tisoč letih.

Ob pogledu na gorsko postojanko Kibo Hut, ki se nahaja le 60 m nižje od mogočne evropske gore Mount Blanc (4810 m), tako rekoč vsakemu prišleku radostno poskoči srce in tudi korak zadnje metre postane neka-ko lahek.

Sicer pa smo bili dobro fizično in psihično pripravljene, zato z vzponom do gorske postojanke Kibo Hut nismo imeli posebnih težav. Tudi hrana nam je vseskozi teknila, kar je bil dober znak za zadnjih 1145 m najbolj strmega vzpona na Kibo. Vedeli smo, da smo fizično dobro pripravljene, nismo pa vedeli, kako bomo v biološkem smislu prenašali zelo redek zrak oziroma pomanjkanje kisika, ki ga je na vrhu gore več kot pol manj od tistega neposredno nad morsko gladino.

Ob prihodu do Kibo Hut (4750 m, na zemljevidu 4694 m) je imela večina gornikov zaradi manjkajočega kisika težave z dihanjem, nekateri so celo bruhalo

Ob prihodu na Kibo Hut nas je Shfunzi najprej odpeljal v večjo sobo, kjer nam je odredil postelje. Za nami so vstopili v sobo še drugi gorniki, ki so zasedli preostale postelje oziroma pograde. Prispelo je tudi sedem Avstrijcev, s katerimi smo se prvič srečali pred vstopom v nacionalni park Kilimandžaro, vendar je njim bila dodeljena druga soba.

Avstrijce je vodil alpinist z mednarodno licenco gorskega vodnika. Ta izredno dobro fizično in psihično pripravljen ter prijazen vodič je tudi na nas izredno pozitivno vplival. Zlasti spodbudna je bila njegova izjava: »Opazoval sem vašo hojo in sem prepričan, da boste vsi prišli na Uhuru Peak.«

Ker je postojanka na Kibo Hut zgrajena iz kamenja, so prostori v njej zelo hladni. Tudi ogrevana ni, ima pa električno luč, podobno kot postojanki Mandara Hut in Horombo Hut, priključeno na akumulatorje, ki so jih napajale sončne celice. Tehnološko sodobno so torej opremljene vse tri gorske postojanke.

Da ne bi zamudili sončnega zahoda, ki je na tej višini svojstven zaradi čudovite lepote, se nas je več povzpelo na bližnjo, nekaj metrov visoko skalo, iz katere smo fotografirali ta pojav za trajnejši in prenosljiv spomin.

Pogled od Kibo Huta proti Mawenziju, visokem 5149 m

Z Angelco sva prispela na rob kraterja Gilmans Point (5685 m) pred sončnim vzhodom

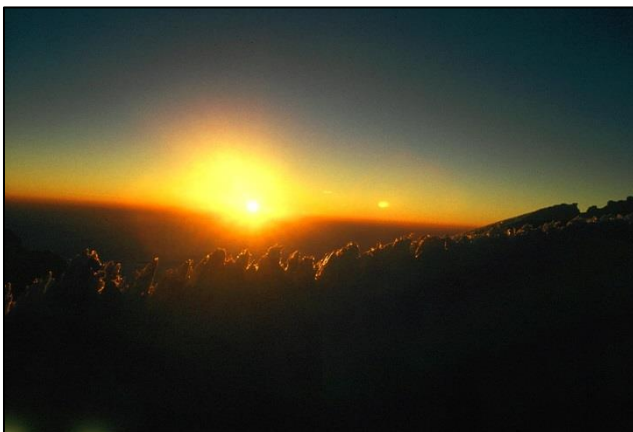
Po večerji, ki je bila tokrat prej kot običajno, smo takoj legli v postelje, da smo se odpočili in si nabrali moči za zadnji najnapornejši vzpon. Pa tudi vstati je bilo treba pred polnočjo.

Zaradi pomanjkanja kisika in v pričakovanju odločilnega vzpona na najvišji vrh Kilimandžara smo v posteljah bolj dremali kot spali. V spalnih vrečah je bilo toplo, zato smo se v njih dobro počutili.

Pred nadaljevanjem poti smo spili malo čaja in pojedli piškot, da ne bi imeli pri najnapornejšem vzponu težav z želodcem.

Priporočljivo je bilo vzeti aspirin za redčenje krvi. Pri pomanjkanju kisika se namreč kri postopoma zgošča, kar povzroča višinsko bolezen. Ob prevelikem pomanjkanju kisika se kri lahko tako zgosti, da privede celo do možganskega ali pljučnega edema, ki povzroči neizogibno smrt.

Pri vzponu na Mount Kenyo oziroma 4985 m visok vrh Lenana nam je bilo glede višinske bolezni prizaneseno, toda v primeru Kiba je šlo za 910 m višjo goro in s tem za večjo verjetnost, da bi se nas lahko lotila višinska bolezen. Prav zato je pomembno hoditi s pametjo, kar pomeni, da se je treba ustaviti takoj, ko se začuti sla-

Sonce je na 5685 m višine čarobno zažarelo

bost, pri tem pa je treba globoko dihati, da se nadoknadi v telesu kritično manjkajoči kisik.

Po treh dneh vzpona in nočnih počitkih v gorskih postojankah Mandara, Horombo in Kibo smo si ob počasni hoji (po višini je oddaljenost med temi postojankami blizu 1000 metrov) pridobili določeno stopnjo aklimatizacije in kondicije, kar nam je do neke mere omogočilo optimistični naskok na 5895 m visok vrh Kibo oziroma Uhuru Peak na Kilimandžaru.

Bila je temna in zelo mrzla noč z na gosto posejanimi zvezdami na nebu, ko smo deset minut čez polnoč s počasnimi koraki, a dobro razpoloženi začeli premagovati zadnjo strmino proti Gilman's Pointu, kamor smo želeli priti pred sončnim vzhodom.

Od Kiba dalje Kilimandžaro pokaže pravo goratost. Strmina se proti vrhu kraterja, torej do Gilman's Pointa, hitro povečuje, ni pa posebne nevarnosti za zdrs ali padec. Mraz, močni sunki vetra, predvsem pa vse redkejši zrak povzročijo, da srce tolče svoj boj z višino, ki ne da pravega »kruha« – kisika lačnim mišicam.

Zasneženi in poledeneli krater na Kibu je osvetljen z nežno svetlobo jutranjega sonca

Skupino Slovencev smo sestavljali Angelca, Maja, Tone in jaz, takrat star šestinšestdeset let, od vodstva pa vodnik Shfunzi in njegov asistent oziroma pomočnik Haisfi.

Iz gorske postojanke Kibo Hut smo se odpravili prvi, saj smo želeli na Gilman's Pointu ujeti vzhajajoče sonce, ki v jasnem vremenu, kakršno je tedaj bilo, z mehko svetlobo oblije najprej ledeno obrobje in nato še dno obsežnega vulkanskega kraterja.

Ker je v avgustu južno od ekvatorja zimski čas, sta bila takrat najvišji vrh in pripadajoči krater obtežena s snegom oziroma ledom.

Do votline na višini okrog 5250 m smo dobro napredovali, potem pa je postajalo vse težje. Najprej so nam zaradi mraza odpovedale specialne čelne luči, razen navadne ploščate, ki sem jo nosil pod vratom na toplih prsih, zato smo bolj tavalili kot hodili po neutrjeni in neizraziti poti strmo navzgor, večinoma po drobno-

Najvišji vrh Kilimandžare Kibo, z imenom Uhuru Peak (5895 m), je obeležen samo z majhno kenijsko zastavico

Zraven Angelce (v rdečem) je osemnjastletna hči Maja

Na sliki, posneti na Uhuru Peak (5895 m), smo Angelca, Marko, Tone, Maja, vodič Shfunzi in njegov asistent

Zraven mene je soproga Angelca

zrnatem in prašnem peščenem plazu. Nekajkrat smo pot tudi zgrešili, zaradi česar je postajal vzpon daljši in napornejši.

Ker smo se na pot podali prvi, smo lahko nekaj 100 m pod nami opazovali premikajoče se luči gornikov iz drugih skupin, kar nas je spominjalo na palčke s svetilkami iz vsem znane pravljice. Eni so se približevali, drugi oddaljevali. Tudi v naši skupini se je pokazala razlika v moči posameznikov: eni so počivali več, drugi manj in pogosteje, čim višje smo bili, da bi na ta način nadoknadili manjkajoči kisik.

Z višino je postajalo tudi vse bolj mrzlo. Dvojne rokavice, ene volnene in ene zaščitne proti vetru, niso več zalegle, zato si je moral marsikdo izmed nas masirati prste, da si jih je s pretokom krvi ogrel. Tudi po hrbtu nas je začelo mraziti, če bunda ni bila v spodnjem delu z vrstico čvrsto pripasana k telesu – le na ta način je ujet zrak grel telo.

Nekaj 10 m pod robom vulkanskega kraterja je sledil prestop s peščenega dela na skalovje, po katerem je bilo treba malo plezati. Bilo je skrajno naporno, a v upanju, da bomo kmalu na njegovem robu, smo napor vzdržali vsi.

Po šestih urah smo prisopihali na Gilman's Point in dosegli višino 5680 m, ker pa je v sunkih močno pihalo, smo se ob prihodu morali čvrsto oprijeti ledeno mrzlih skal, neprijetno čutečih jih prek dvojnih rokavic.

Imeli smo srečo. Komaj smo se zavedali, da smo na robu kraterja, že je sonce naznanjalo svoj prihod. Za zarjo se je začelo daniti in sončni žarki so začeli v blišču razsvetljevati zasneženo in poledenelo visokogorsko pokrajino – obrobje kraterja in njegovo dno. Termometer je ob močnih sunkih vetra kazal $-41\text{ }^{\circ}\text{C}$. Posnetki, ki smo jih naredili s fotoaparatom, so nam v nepozaben spomin na tamkajšnje surove življenjske razmere in prečudovito lepoto narave.

Po krajšem postanku na Gilman's Pointu smo pot nadaljevali v čudoviti in čisti svetlobi ter po poledenem, a položnejšem robu kraterja do Kiba oziroma Uhuru Peaka.

Želja priti na najvišji vrh Kilimandžara je bila tolikšna, da smo se, ne da bi se zavedali, med hojo proti vrhu razkropili. Ne da bi opazila, sva s Shfunzijem naenkrat ostala sama na Gilman's Pointu. No, sam se potem nekoliko pohitel ter dohitel Angelco in Majo, vendar se mi je to maščevalo, zato sem začel hoditi počasneje.

Tone je imel čedalje večje težave z višinsko boleznijo ...

... in ker se je tudi vreme slabšalo, smo morali hitro navzdol. Pri spustu sta Tonetu najprej pomagala vodič in asistent, v akutnejši stopnji pa je Angelca sama poskrbela zanj

Kmalu za mano se je z Gilman`s Pointa odpravil tudi naš vodič, ki je pred tem nekaj časa leže počival.

Po dobri uri hoje sem prispel do Toneta, ki je dobrih 400 m pred najvišjim vrhom Kibo sedel na poledenem snegu in počival. Povedal je, da mu zmrzujejo prsti na rokah. »Masiraj jih, pa bo bolje,« sem mu svetoval, nato pa dodal: »Dvigni se, nadaljujva skupaj!« Tone je še nekaj časa sedel, potem se je hitro dvignil, skočil nekaj korakov naprej in togotno zalučal proč pohodno palico. Še sreča, da palica ni padla v krater. Opozoril sem ga: »Brez palice ne boš mogel naprej, poberi jo.« Tone jo je pobral. Ko sem opazil, da se mi približuje vodič Shfunzi, sem pot nadaljeval proti vrhu, kamor sta se kmalu za mano napotila tudi Tone in vodič.

Načet zaradi višinske bolezni je Tone nekaj 10 m pred vrhom odvrigel nahrbtnik. Pobral ga je Shfunzi in mu ga odnesel na vrh. Za njim je na vrh prispel tudi Tone, vendar tako oslavljen, da je moral pogosto sestiti na led. Kibo, najvišji vrh Afrike, smo dosegli vsi štirje: Angelca, Maja, Tone in jaz. Veseli, da nas je gora sprejela, smo se najprej prepustili svoji notranji sreči, nato pa uživali

v prekrasem razgledu, ki ga vse naokrog ni oviralo nič; s stiskom rok in objemi smo predali drug drugemu zahvalo za spodbujajoče besede pri premagovanju skrajnega napora in mraza. Zasanjanim od opojnosti lepote nam čas tedaj ni bil gospodar.

Zanimivo je bilo doživljanje takoj po prihodu na vrh, ko zaradi pomanjkanja kisika v funkciji življenja zreš minuto ali dve omotično naokrog: vidiš, slišiš, a ne doumeš takoj, kar morebiti želijo drugi. V zvezi s tem se je pripetilo tole: ko je Avstrijec prispel za nami na vrh Kiba, je takoj pristopil k tanzanijski zastavi in hkrati držal v roki avstrijsko zastavico. Prosil me je, naj ga slikam, a sem vanj dobro minuto le nemo strmela, ne da bi doumel, kaj hoče od mene. Šele ko ga je slikal nekdo drug, sem ugotovil, kaj je želel Avstrijec od mene. In še drugi primer: ob prihodu na vrh je Tonetu na ledu, ki je bil ves razjeden z do 0,5 m globokimi škarpami, spodrsnilo. Pri tem je padel in si zlomil palico. Kmalu po tem dogodku nas je vprašal: »Od kod mi zlomljena palica?«

Bilo je lepo, sončno vreme, postajalo je tudi topleje, zato smo se na vrhu zadržali malo dlje, kot smo načrtovali. Naredili smo več fotografskih posnetkov, občudovali več metrov visoke bližnje bočne ledenike, zamgljeno prostrano nižavje v daljavi globoko pod nami, zasnežen in poledenel vulkanski krater, lepoto komaj vidne vijugaste ledene poti proti Gilman`s Pointu in prepadni Mawenzi, ki je bil v primerjavi s Kibom videti kot otrok.

Ker se vsaka stvar prej ali slej konča, se je končalo tudi naše uživanje na najvišjem vrhu Kilimandžara. Morali smo na pot navzdol in tako nam je ostal samo še bleščoč spomin na čudovito lepoto in vsebinsko pestrost, ki se združuje na vrhu Kiba. Doživljanje na njem je bilo tako globoko, »da ob tem še duša zapoje«.

Naj nam sedaj spregovori pesem, ki jo je prevzeta od te veličastne gore napisala osemnajstletna Maja Žerovnik:

Utrinek visoko na gori – Uhuru Peak

Svoboden naj bi bil tisti, ki pride na vrh.

A tam ni ptičev in bogatih molekul kisika.

Špice ledu pod pravim kotom klonejo močnemu vetru.

Soncu je ukraden rumen videz, vse je belo.

Korak se zdi tek na sto metrov, vzdihljaj je globok kot morje.

Pogledi ljudi so vodeni ali pa globoko zmedeni sami v sebi.

Na vrhu ni sape za himno in hvalo, je le tisto šepetanje sreče, ki je počasno.

Kralj na prestolu gore brez krmarja pluje proti dolini, kjer šele začuti, kaj je premagal brez meča in sulic, le s koraki polžev in z vztrajnostjo levov.

Medtem ko smo se vračali z najvišjega vrha Kilimanđara, so se niže čez rob vulkanskega kraterja začeli poditi beli oblaki. Znano je, da se lahko na Kilimanđaru vreme hitro spremeni, celo v vihar. A v našem primeru je ostalo pri prozorni lahni megli, pa tudi veter je bil blag, komaj zaznaven.

Pri sestopu s Kiba do Gilman`s Pointa, do koder je pot vodila, enako kot navzgor, po grobem in kot beton trdem snegu, nismo imeli težav, z izjemo Toneta, ki je resno zbolel za višinsko boleznijo. Noge mu niso več omogočale, da bi hodil sam, kmalu zatem tudi stati ni več mogel. Postal je zaspan in bi le spal, kar bi bilo zanj usodno, če ne bi imel pomoči. V zgornjem delu sta ga najprej na vsaki stani podpirala vodič Shfunzi in njegov pomočnik, ko sta zaradi nenavadnega obnašanja zaključila, da je jemal poživila, da bi zmožel priti na vrh, pa mu nista več hotela pomagati. Na posredovanje

Pogled z Gilman's Pointa (5685 m) na Kibo Hut (4750 m)

Angelce je Shfunzi odgovoril: »Narava bo sama poskrbela zanj.« Šele po nadaljnjem vztrajanju je popustil in priskočil Tonetu na pomoč. Kmalu zatem pa bi se skoraj zgodila nesreča: na zelo nevarnem strmем delu, neposredno nad kraterjem, se je Shfunzi spotaknil in s Tonetom sta se začela valiti navzdol. Po nekaj metrih sta ju rešili gibčnost in moč Shfunzija. Po tem zelo nevarnem dogodku je zadevo vzela v roke Angelca. Bila je namreč edina izmed nas, ki se je nekoliko spoznala na medicino. Toneta je podpirala, kolikor je zmogla, in mu glasno ponavljala, da mora hoditi; ko ni več zmožel hoditi, pa mu je rekla, naj malo posesti. Toda hodil je le ob popolni pomoči in globoko zaspal takoj, ko se je usedel. Življenje mu je verjetno rešilo kratko vmesno spanje, saj ni prišlo do edema in s tem smrti. Pomoč skrajno onemoglemu človeku več kot 5700 m visoko v gorovju ob več kot polovičnem pomanjkanju kisika lahko postane usodna tudi za tistega, ki je še zmožen pomagati. Na srečo se to pri Angelci ni zgodilo.

Ob prihodu na Gilman`s Point je bil Tone povsem brez moči. Z vso težo se je nekaj metrov stran v smeri

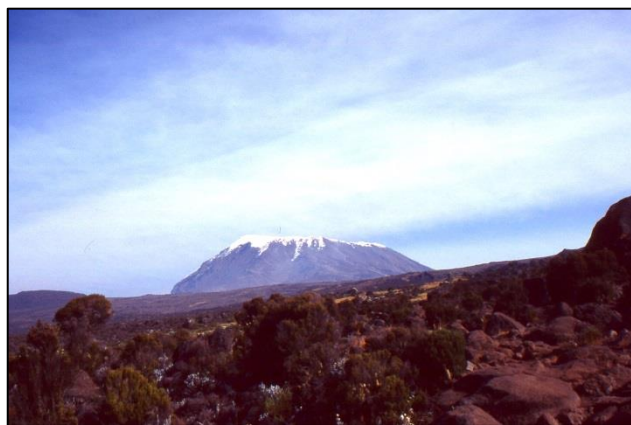
Med spustom proti Kibo Hut smo se za krajši čas ustavili pri votlini, ki leži okoli 400 m nižje od Gilman's Pointa, ni se pa ustavil Tone, ki je pod vplivom višinske bolezni hitel navzdol

siceršnjega sestopa nad okoli 10 m visoko prepadno skalo nevarno nagnil, in če ga Angelca ne bi zadržala, bi skupaj z vodičem in asistentom strmoglavil v prepad. Z Majo sva se tedaj zadržala na Gilman`s Pointu in te nevarnosti, ki je pretila, sploh nisva opazila.

Veliko lažje je šlo z bolnim Tonetom navzdol po drobnem peščenem plazu, počasi pa se mu je vračala tudi moč. Sicer se je ob pomoči vodiča Shfunzija in njegovega veliko mlajšega asistenta navzdol večinoma zaganjal, poskakoval in tudi padal, pri tem pa na ves glas ponavljajoče se pel: »Doma so stare babe, ragljajo kakor žabe.«

Ko smo se zbrali ob votlini približno 400 m nižje od Gilman`s Pointa, si je Tone že toliko opomogel, da je po krajšem postanku na ne preveč strmi poti pot do gorske postojanke Kibo Hut prehodil sam, torej brez pomoči. Tu je prišla do izraza njegova dobra fizična pripravljenost, ki jo je pridobil pri prejšnjih vzponih na triinštiritisočake v Alpah, predvsem pa v gorovju Mount Kenya, kjer se je z nami povzpел na 4985 m visok vrh Lenana.

Okoli 10 m pred postojanko Kibu Hut nas je pričakal naš kuhar, ki je vsakemu izmed nas prijazno in z nasmehom ponudil prijetno hladno limonado, ki je kot

Zadnji pogled na Kibo, najvišji vulkanski del Kimimandžare

balzam učinkovala na naš napor in na od vulkanskega prahu izsušena usta.

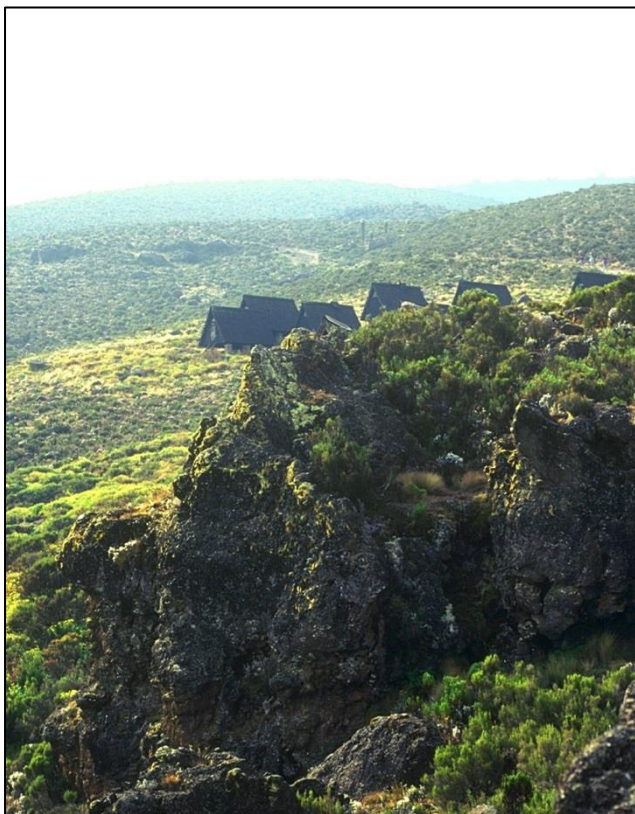
Kibo Hut smo dokaj hitro zapustili, ker smo morali do večera priti do gorske postojanke Horombo Hut, do koder nas je čakalo še okoli šest ur hoje.

Pod vtisom zmage samega nad seboj in tega, da nam je bilo dano osvojiti najvišji vrh Afrike, smo zatopljeni v ta veličastni dogodek na čas sestopanja z gore tako rekoč pozabili, celo utrujene noge so se temu prilagodile, ko smo pred sončnim zatonom srečno prispeli do koč postojanke Horombo Hut. Bili smo zelo zadovoljni s prehojeno potjo.

Sicer pa smo z vzponom od gorske postojanke Kibo Hut do Kiba kot najvišjega vrha Kilimandžara in nato do gorske postojanke Horombo Hut opravili okoli sedemnajst ur čiste hoje.

Po dodelitvi prostora za prenočitev smo se takoj odpravili v restavracijo na večerjo, kjer smo na naše veselje zagledali našo začetno sopotnico Mileno, ki je bila naslednjega dne namenjena na Kibo oziroma Uhuru Peak.

Z Mileno smo se razšli drugi dan po prihodu v Nairobi. Ona se je napotila na otok Zanzibar, mi pa na Mount Kenyo. Ob srečanju smo si imeli veliko povedati, vendar časa ni bilo dovolj, saj smo bili zelo utrujeni od izredno dolge poti. Prav zato smo takoj po večerji odšli v posteljo, da smo se odpočili.

Po dobrih sedemnajstih urah čiste hoje smo tega dne srečno prispeli do koč postojanke Horombo Hut

Ko smo po prespani noči vstali, je bilo vreme turbno in megleno, pa tudi mrzlo je bilo in še pihalo je. Tako neugodno vreme nas je spremljalo skoraj vso pot do gorske postojanke Mandara Hut, kjer je začelo rositi in nato deževati. Pot je kmalu postala povsem blatna, ponekod je po njej tekla celo voda. Zaradi neugodnih vremenskih razmer se v Mandari nismo zaustavili, temveč smo hiteli naprej, da bi čim prej prišli iz tropskega pragozda. A ni šlo enostavno; pot je bila blatna in zato zelo spolzka. Izredno smo morali paziti in loviti ravnotežje, da smo se obdržali pokonci. Bili smo blatni

Na območju Horombo nas je navdušilo gorsko cvetje v raznoterih sijočih barvah

do kolen. Dobre pol ure pred izstopom iz nacionalnega parka Kilimandžaro je prenehalo deževati in dobra volja se nam je ponovno povrnila.

Nosači so od turistične agencije Aah Tours and Safaris s sedežem v Arushi prejeli za en dan nošenja naše prtljage po 1 USD, od nas pa so pričakovali napitnino v višini 2–3 USD in še kakšen kos naše planinske opreme. Vse, kar smo jim dali, so z veseljem sprejeli. Ko smo jim podarili tople kape, ki smo jih nosili na poti, in se jim opravičili, da so umazane, so se le nasmehnili in odgovorili: »Non problem.« Z veseljem so sprejeli tudi rokavice, ponošene čevlje in vse, kar smo od planinske opreme lahko pogrešali.

Ko smo se pred odhodom na Kilimandžaro v Arushi, Moshiju in v Maranguju pozanimali, kaj bi bilo v trgovinah od planinske opreme možno kupiti, smo ugotovili, da skoraj nič, zato je bilo nosačem in vodiču dobrodošlo vse, kar smo jim darovali. Večina izmed njih je bila že med vzponom po pobočju Kilimandžara preskromno oblečena, manjkala so jim predvsem topla oblačila in obutev.

Treba je poudariti, da so imeli nosači, vodič in kuhar med vso potjo po Kilimandžaru do nas izjemno spoštljiv odnos. S privzgojeno vljudnostjo do belcev so se trudili, da bi nam bilo v njihovih gorah lepo in udobno. Zelo radi so se pogovarjali, spraševali o našem življenju in vljudno odgovarjali na naša vprašanja, pri

tem pa upoštevali pristno hierarhijo, pri čemer ima tujji gornik najvišji rang, od domačih pa mu sledijo: vodič, pomočnik vodiča, kuhar in nazadnje nosači.

Hotelske ponudbe je ob vznožju Kilimandžara veliko, vendar na različnih nivojih čistoče in udobnosti. Žal je gornikov in drugih turistov premalo, da bi zaposlili številne tamkajšnje delavce in jim prinašali vsakdanji kruh. Prav zato se na vsakem koraku ponujajo vodiči, nosači, prevozniki, lastniki hotelov in drugi, ki na začetku tujcu postavijo visoko ceno, nato pa jo hitro znižujejo in povečujejo usluge. Barantanje je del njihove ponudbe. Celo pri nakupu banan pričakujejo, da jim bo kupec znižal ceno, in v tem pregovarjanju žarijo od veselja. Ob barantanju radi povprašajo, ali je njihova dežela lepa in ali bi bili pripravljeni živeti v njej.

Tanzanijci izražajo nekakšno srečo in umirjenost, ki je nam skoraj tuja. Življenje jemljejo takšno, kakršno je.

Po približno 80 km vožnje po asfaltirani cesti smo za mestom Makuyuni zavili na makadamsko cesto, a Petro je divje vozil še naprej, s čimer je hotel potrditi, da je od vseh najboljši šofer

Temu, da so revni, ne pritrdijo, radi pa rečejo, da si še marsikaj želijo. Smeh je slišati na vsakem koraku, sproščenost in dobra volja sta vidni na skoraj vseh njihovih obrazih. Prisrčen je tudi njihov pozdrav »jambo«. Ne pozdravljajo se le poznani, temveč pozdravljajo tudi druge mimoidoče, prav tako tujce. S pozdravom »jambo« smo se tudi poslovili in odpeljali novim dogodkom naproti.

Pred večerom smo se vrnili v Arusho. Ustavili smo se pred hotelom Elad, kjer so tokrat vendarle držali besedo in upoštevali našo rezervacijo. Po večerji smo takoj odšli v posteljo, tudi z namenom, da bi naslednji dan odšli na pot proti okoli 175 km oddaljenemu nacionalnemu parku Ngorongoro Crater čim bolj spočiti. A spali smo slabo. Bilo je izredno soparno in zatoхло, tudi zaradi mreže, ki nas je ščitila le pred komarji.

Naslednje jutro smo takoj po zajtrku vstopili z našo celotno opremo v džip in nadaljevali pot proti omenjenemu nacionalnemu parku. Vozil nas je Petro, ki se je takoj pohvalil, da je najboljši voznik in vodič pri turistični agenciji Aah Tours and Safaris.

Medtem ko je mehanik v Karatuju odpravljaj napako na džipu, smo se v istem kraju založili s sladkim eksotičnim sadjem, bananami, ananasom in papajami

Po približno 80 km vožnje po asfaltirani cesti smo za mestom Makuyuni zavili na makadamsko cesto. Podobno kot po asfaltni cesti je Petro kot za stavo vozil tudi po makadamu, s čimer je hotel potrditi, da je najboljši. Med hitro vožnjo nas je močno premetavalo in tudi za nami se je precej kadilo. Še sreča, da na cesti ni bilo veliko prometa. Po dobrih 10 km poskakujoče vožnje je motor začel odpovedovati, a Petro nam je zadržal, da bo džip zdržal do mesta Karatu, kjer je poznal dobrega mehanika.

Do Karatuja smo se vozili skozi širine tanzanijske savane in mimo redkih masajskih vasi, v bližini katerih se je povečini paslo govedo, sem in tja tudi trop koz in ovac. Masaji imajo najbolj v čislj krave, saj lastniku omogočijo, da si z devetimi do največ petnajstimi kravami kupi ženo, staro od deset do dvajset let. Kupijo si lahko največ petnajst žena. Da imajo v lasti čim več krav, jih praviloma ne zakoljejo, temveč jim le spuščajo kri, ki jo pomešajo z mlekom, kar je njihova glavna hrana.

Pod vtisom poti skozi savano je Maja napisala naslednjo pesem:

Prijateljsko se je sklonilo nebo nad savano.

Sramežljivo se je ogrnilo v meglo jutra.

To je bil dan kot vsak drugi.

Šape v grmovju so se lačno zgrnile in pomahale življenju.

Življenje pa se je zgrnilo v en sam val bežanja proti vrhu dežele.

Ko je mehanik v Karatuju na džipu odpravil napako, smo se, preden smo nadaljevali pot, v istem kraju založili s sladkim eksotičnim sadjem: bananami, ananasom in papajami. Poleg prijaznih domačinov in nepričakovano velikega števila otrok, ki so tekali sem in tja ob in po prašni makadamski cesti, smo postali pozorni tudi na številne sušilnice glinaste opeke, ki jo je žgalo vroče

Orjaško drevo baobab, ki ga pri nas imenujemo kruhovec, imajo domačini za sveto drevo in ga kot takšnega tudi častijo

afriško sonce. In še na nekaj drugega smo postali pozorni: precej hiš, postavljenih s to opeko, je bilo praznih, brez oken in vrat. Po naši oceni se je verjetno morala opeka sušiti na ta način še nekaj časa pred vselitvijo, da je bilo bivanje v njej zdravo in prijetno.

Nekaj kasneje smo se ustavili ob orjaškem drevesu baobab, ki ga pri nas imenujemo kruhovec. To drevo raste samo na sušnih in vročih afriških tleh. Domačini ga imajo za sveto drevo in ga kot takšnega tudi častijo. Iz sadežev tega drevesa si kuhajo omake in čaje, pravijo pa tudi, da zdravi malarijo, za katero med Masaji umre veliko ljudi, zlasti otrok. Drevo je pozimi, v sušnem obdobju, brez listov. Veje tega drevesa uporabljajo za kurjavo, vendar le tiste, ki odpadejo same. Bivališč v senci tega drevesa ne gradijo, le dobre duhove pošiljajo počivat v njegovo krošnjo.

Na nekoliko višjem področju savana preide v rodovitnejši svet, ki ga domačini prizadevno obdelujejo. Med žiti je bila v dozorevanju pšenica, ki je od sonca obsijana žarela v zlato rumeni barvi.

Svet je postajal vse bolj poraščen z gostejšimi drevesi in kmalu smo se približali vstopu v nacionalni park Ngorongoro Crater, kjer smo se ustavili le toliko, da je

Preden smo se pripeljali do dna kraterja Ngorongoro, smo naleteli na ogromnega slona, ki je le nekaj metrov nad nami s slastjo obiral zeleno listje grmovja

vodič opravil formalnosti za naš vstop v nacionalni park. Vožnjo smo nadaljevali po vijugasti in strmi makadamski cesti do hotela Worldlife Lodge.

Med vožnjo je bilo neizmerno lepo opazovati krošnje visokih dreves tropskega pragozda, prepletenega z meglenim »pajčolanom«. Ko smo prispeli do hotela Worldlife Lodge, ki leži neposredno nad strmim robom kraterja, okoli 600 m visoko, se je ulil dež kot iz škafo. Prijazni uslužbenci hotela so takoj ob našem prihodu odnesli iz džipa našo prtljago v suh prostor recepcije, kjer so nam kmalu zatem dodelili prostor za prenočevanje in dali bone za prehrano. Soba, v kateri smo se nastanili, leži več 100 m nad kraterjem Ngorongoro, pogled skozi njeno veliko okno pa je tak, kot da ni s tega sveta. Imeli smo občutek, kot da lebdimo visoko nad kraterjem.

Ngorongoro Crater ima svetovni sloves. Nastal je takole: ko je vulkan hotel izbruhniti, so ga druge sile potisnile navzdol, kar je naravni fenomen. Ploski, danes porasli krater ima premer 29 km², razlika med zgor-

Pokošena jasa je edini kraj v kraterju, kjer smejo turisti izstopiti iz džipa. Tod so poleg mene izstopili Angelca, Maja in Tone

njim robom in ploskim dnom pa znaša okoli 600 m. Obrobje kraterja je precej strmo in poraslo s tropskim pragozdom. Ngorongoro je po svetu poznan tudi po številnih znamenitih arheoloških najdiščih.

Na dnu kraterja Ngorogoro je jezero Magadi, pa tudi nekaj manjših jezerc, mlakuž in krajših potočkov je moč najti. Sem in tja so tudi manjša močvirja, sicer pa je največ naravne travnate površine. Zaradi teh izjemno ugodnih naravnih pogojev živi v kraterju izjemno veliko različnih vrst divjih živali in ptic.

Po oceni poznavalcev živi v kraterju Ngorongoro okoli 25.000 sesalcev: kafrski bivoli, nosorogi, zebre, opice, bradavičarji, gnuji, levi, hijene, šakali, povodni konji, ki domujejo v majhnih blatnih jezercih, in še nekatere druge živalske vrste. Veliko je tudi ptic, zlasti ob jezeru Magadi, kjer prevladujejo flamingi, pelikani in noji, prav tako nekaterih drugih raznobarnih ptic, ki živijo in se hranijo večinoma na kopnem ter v močvirjih.

Naslednje jutro smo se odpeljali na dno kraterja. Makadamska cesta, ki je vodila do dna, je bila izredno strma, slabo vzdrževana in vijugasta. Preden smo prispeli do dna, nas je pred rampo ustavil oborožen čuvaj, ki mu je moral naš vodič Petro pokazati dokumente, s katerimi nam je bilo dovoljeno nadaljevati pot proti dnu. Sicer pa se je v kraterju dovoljeno zadrževati le čez dan, ne pa tudi čez noč, ko so divje zveri na lovu za hrano.

Preden smo se pripeljali do dna kraterja, smo naleteli na ogromnega slona. Bil je le nekaj metrov nad nami in s slastjo obiral zeleno listje grmovja. Za nas se slon ni zmenil, čeprav se jim ni varno približevati. Petro nam je povedal, da je slon verjetno namenjen k samicam, ki so višje na obrobju kraterja, zato na druge, zanj moteče dejavnike ni preveč pozoren.

Ko smo prispeli na dno, smo najprej naleteli na nevarne kafrske bivole in za njimi na zebre. Niti prvih niti drugih s prihodom nismo vznemirili. Sicer pa je divjad tega vajena, saj se iz dneva v dan pripelje v krater Ngorongoro več s turisti napolnjenih džipov.

Na dnu kraterja Ngorongoro je jezero Magadi, pa tudi nekaj manjših jezerc, mlakuž in krajših potočkov

S safarijem pravzaprav še nismo niti prav začeli, ko smo se že ustavili na pokošeni jasi, ob kateri je stala manjša zidana lopa z WC-jem. To je edini kraj v kraterju, kjer smejo turisti izstopiti iz džipov.

Smo pa takoj dobili družbo: okoli nas so se zbrale živahne opice in morali smo zelo paziti, da nam niso iz rok iztrgale malice. Če jim ob naskoku to ni uspelo, so se vriskajoče jezile. Postajale so čedalje nadležnejše in agresivnejše. Še dobro, da so se kmalu za nami pripeljali tudi drugi džipi s turisti in nas tako pred opicami nekoliko razbremenili. Izvedeli smo, da pridejo opice na jaso le tedaj, ko na njej malicajo turisti, kar pa je po navadi ob isti dnevni uri. Z velikim pričakovanjem smo se z jase odpeljali na večurni safari po kraterju. V pričakovanju srečanja s tamkajšnjimi živalskimi prebivalci smo med vožnjo budno opazovali okolico, pripravili pa smo si tudi fotoaparate, da smo naredili nekaj posnetkov za spomin. Najprej smo naleteli na večjo družino

Med vožnjo z džipom po kraterju smo za opicami najprej naleteli na gazele

opic, ki so skakljale naokoli in se podile med srednje visokim grmovjem, nato na žirafe, ki so stegovalle dolge vratove proti zelenim listom visokih vej, za njimi na gazele in antilope, nedaleč stran od naše poti pa še na kafrske bivole in za njimi na noje, ki so nam v diru prikazali njihovo hitrost. Ni pa nam bilo dano, da bi videli nosoroge, ki se najraje zadržujejo v visokotravnatem svetu, posejanem z redkim drevjem.

Imeli smo srečo, da je bilo po dežju iz prejšnjega dne vreme sončno in s čistim zrakom, kar nam je omogočilo, da smo lahko življenje v kraterju opazovali tudi od daleč, predvsem leve in gnuje.

Najbolj grozljiv je bil prizor, ko smo od blizu opazovali oglodano okostje mogočnega kafrskega bivola. Vodič Petro nam je povedal, da je odrasel kafrski bivol tako močan in ob napadu levov tako divji, da je za zmago nad njim potrebnih pet levov ali levinj.

Ob burnih doživetjih tega dne je čas neizmerno hitro tekkel in že smo se morali vrniti na rob kraterja k hotelu Worldlife Lodge, v katerem smo prenočili in živo podživljali dogodke preteklega dne. Doživeti ta svet je dopolnitev vsega živega. Je pesem, ki poje »slavospev« živim bitjem. Je dih naravnih zakonov, kjer se ne loči dobro od zlega. Je učna ura tudi za človeka.

Najbolj grozljiv je bil prizor, ko smo od blizu opazovali oglodano okostje mogočnega kafrskega bivola

Po vrnitvi v Nairobi je bil naš naslednji cilj okoli 260 km oddaljen nacionalni park Masai Mara

Na pot iz hotela Worldlife Lodge, ki se nahaja na višini 2200 m, smo se odpravili v zamegljenem in hladnem jutru. Ker je bil zimski čas, tudi v nižini ni bilo nikjer topleje od 25 °C, razen v Mombasi ob Indijskem oceanu, kamor smo se odpravili čez nekaj dni.

Vračali smo se v drugo največje mesto v Tanzaniji, v Arusho. Nekaj pred Karatujem smo naleteli na veliko množico ljudi, ki je proslavljala državni praznik Uhuru day, v prevodu dan svobode. Petro nam je povedal, da tega praznika v Tanzaniji ne praznujejo povsod na isti dan, temveč po pokrajinah in večjih mestih datumsko različno.

Zanimivo je tudi bilo, ko smo prispeli v naslednje večje naselje, to je v Mto Wa Mbu. K nedeljski katoliški maši je prav tedaj hitelo veliko ljudi, starih in mladih, moških in žensk, prav vsi pa so bili izjemno lepo in slavnostno oblečeni. Spraševali smo se, od kod je toliko mladine. Ko smo opazili, da ob moških hodi veliko otrok ter sem in tja med njimi po dve ali celo tri ženske, pa nam je njihovo število takoj postalo jasno. Petro nam je povedal, da so to sicer kristjani, ker pa ohranjajo tradicionalno pravico do več žena, jim Vatikan v

S spustom z nekaj 100 m višje pozelenele planote, kjer ljudje polja skrbno obdelujejo, smo vstopili v savano

tem pogledu to tolerira.

Nekaj kilometrov pred krajem Makuyuni smo iz makadama prešli na asfaltno cesto, kjer smo kmalu naleteli na tole zanimivost: srečali smo mlajše moške, poslikane po obrazu z belo barvo, kar se je na njihovi črni koži vidno odražalo. Vodič nam je povedal, da so po posebnem slavnostnem obredu, namenjenem prehodu iz nezrelosti v zrelost, postali mladostniki odrasli moški. Ker obredni postopek poteka ob zaužitju močnih mamil, so mladeniči še dolgo v transu in zato tudi zelo nevarni. Po obredu pridobijo pravico, da si poiščejo ali kupijo žensko. To je dan, ko so vsi moški enaki – lahko si privoščijo katero koli žensko, tudi že poročeno. V potrditev, da je moški pri njej, mora pred kočjo le zasaditi kopje, mož žene, ki to opazi, pa ima edino možnost, da gre po tolažbo k drugi ženski. Petro nam je povedal, da ti obredi ne potekajo vsako leto.

Na avtobusno postajo v Arushi smo prispeli pozno popoldan, kjer smo po slabih dveh urah vstopili s prtljago na avtobus, s katerim smo nadaljevali pot proti Nairo-

Ko smo prispeli v Mara Simba Lodge so nas po prijetnem sprejemu napotili do recepcije, kjer so meni, Angelci in Maji izročili ključ od apartmaja v lično zgrajeni leseni hišici

biju.

Ko smo se pripeljali do državne meje, ki loči Tanzanijo od Kenije, so pri Namangi Masajke proti oknom in vratom avtobusa iztegovale svoje roke ter nam vsiljivo ponujale ogrlice in druge lesene okraske. Ko smo jim vztrajno zbijali ceno, so popustile in nam izdelke prodale, na primer veliko ogrlico z izrezljanimi živalmi, že za 1 USD, kar dokazuje njihovo revščino in boj za vsakdanji kruh. Po drugi strani pa Masaji odklanjajo kakršnen koli vdor tujih kultur in trdno vztrajajo pri svojem načinu življenja.

Druge črnske skupine prebivalcev v Keniji in Tanzaniji Masaji smatrajo za izdajalce svoje kulture, ker so marsikaj prevzeli od angleških, nemških in drugih prišlekov v ti dve deželi. Trdijo, da je edino pravilno držati se svoje tradicije in da jim je prav to prineslo mednarodno slavo, saj predstavljajo eno izmed redkih

plemen, ki še vedno živijo tako, kot so živel pred tisočletji.

V Nairobi smo prispeli v poznih večernih urah. Ker smo iz avtobusa izstopili precej daleč stran od hotela Milimani, kjer nas je čakalo prenočišče, smo si morali priiskrbeti taksi. Pred hotelom Milimani je voznik taksija zahteval od nas plačilo, na kar pa nismo pristali. Povedali smo mu, da bo vožnjo plačala turistična agencija Feather trail Tours & Travel iz Nairobi, na kar pa ni pristal in je hotel takojšnje plačilo. Zadevo smo uredili šele, ko mu je Mary N. Ngugi, direktorica omenjene turistične agencije, zadolžene za naš triindvajsetdnevni aranžma po Keniji in Tanzaniji, dala po telefonu zagotovilo, da bo dolg poravnala njena agencija.

Nacionalni park Masai Mara se nahaja v jugozahodnem območju Kenije, obsega pa okoli 1500 km² rahlo valovite, povečini travnate površine. Skozi park tečejo stalno tekoči reki Longai in Mara ter tudi Talek, ki pa v sušnem delu leta izgubi vodo; ob njih so sem in tja tudi krpe zelenega deževnega tropskega gozda.

V nacionalnem parku Masai Mara živi izredno veliko divjih živali. Ob občasnih selitvah proti Serengetiju in nazaj se vije skozi park na tisoče in tisoče divjih živali, predvsem gnujev

Mara nadaljuje svoj vodni tok skozi nacionalni park Serengeti in Masirori Swamp, kjer se nekaj pred obalnim mestom Musoma izliva v največje, a ne v najgloblje afriško jezero, to je v Lake Victoria.

Večji del nacionalnega parka Masai Mara pokriva savansko rastlinstvo: predvsem trave, nizko grmičevje ter tu in tam posamezne drevesne akacije. Povprečna letna temperatura je tukaj skoraj vse leto enaka: 17 °C v januarju in 16 °C v juliju; redkokdaj podnevi preseže 25 °C, ponoči pa se spusti na okoli 10 °C. Padavin je na leto redko več od 965 mm. Podobne klimatske razmere so tudi v nacionalnem parku Serengeti, ki se na meji s Tanzanijo stika z nacionalnim parkom Masai Mara.

V nacionalnem parku Masai Mara živi izredno veliko divjih živali. Ob občasnih selitvah proti Serengetiju in nazaj se vije skozi park na tisoče in tisoče živali,

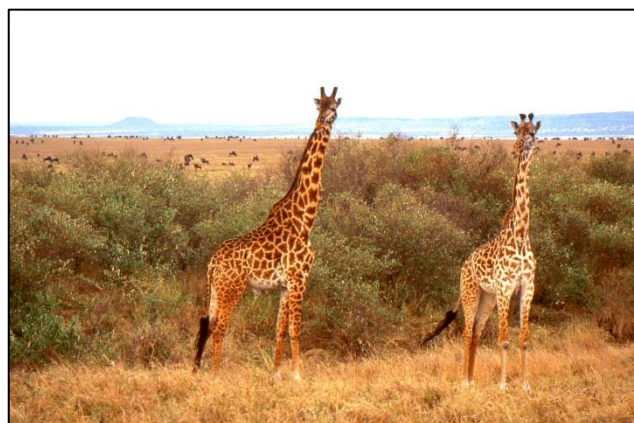
Lev in levinja pri parjenju

predvsem gnujev. Sicer pa so tu prisotne skoraj vse velike afriške živali: levi, leopardi, gepardi, sloni, kafrski bivoli, črni in beli nosorogi, žirafe, zebre, opice, gazele, antilope, hijene, šakali in gnuji; slednji so najpogostejša hrana levom. V nacionalnem parku Masai Mara je tudi veliko manjših živali, med katerimi je treba posebej omeniti munge, ki so izredno gibčne in imajo bliskovit refleks, zato jim nobena kača, na katero naletijo, ne uide. Veliko je tudi ptičev, predvsem jastreb. Ob reki Mara in v njej živijo povodni konji, sem in tja tudi krokodili.

Na pot iz Nairobi proti okrog 260 km oddaljenem nacionalnem parku Masai Mara smo se odpravili v zgodnjem jutru. V džip, ki ga je vozil Saimon, uslužbenec turistične agencije Feather trail Tours & Travel, smo vstopili Angelca, Marko in Maja, ne pa tudi Tone, ki se je samostojno napotil v Mombaso, obalno mesto ob Indijskem oceanu.

Do mesta Kijabe je vožnja z džipom potekala brez posebnih težav. Ko smo se nato začeli spuščati proti nižje ležeči savani, pa je moral Saimon izredno paziti, da ni povozil kakšne izmed po cesti skakajočih opic, ki so se pred džipom nerade umikale, kot da so gospodarice ceste.

S spustom z nekaj 100 m višje pozelenele planote, kjer ljudje polja skrbno obdelujejo, smo vstopili v savano,

Žirafi sta nas radovedno opazovali

Gologlavi jastrebi po pojedini ostankov od levov ponoči umorjenega gnuja

kjer smo naleteli na osušeno redko travo s posamičnim srednje visokim grmovjem. Takšen svet je prevladoval tja do nacionalnega parka Masai Mara, le da je bilo tod več visokih dreves, večinoma akacij, z obliko dežnikastih krošenj. Nekaj kilometrov po vstopu v savano smo naleteli na komunikacijski sistem številnih satelitskih anten.

Saimon nam je povedal, ko smo se še vozili po asfaltirani cesti, da je na tem področju izredno veliko strupenih kač in da proti večeru, ob sončnem zahodu, rade prilezejo na asfaltirano cesto, kjer se grejejo. Na naše vprašanje, kako se Masaji zavarujejo pred temi kačami, je odgovoril: »Znajo se pač paziti! Tudi palica, ki jo imajo vedno pri sebi, jim pride pri tem prav.«

Narok je bil zadnje večje mesto na naši poti do nacionalnega parka Masai Mara. Ker je v mestu potekal sejem, je bilo v njem zelo živahno – pri nabavi živil in raznih tehničnih izdelkov se je kar trlo ljudi. V Naroku se nismo ustavljali, prav tako ne v Ewansu, naslednjem manjšem kraju, do katerega je še vodila asfaltirana cesta. Ko smo se pripeljali na makadam, poln jam in izboklin, nas je premetavalo, kot bi jahali konje.

Med vožnjo po makadamski cesti oziroma, bolje rečeno, neutrjeni poljski poti smo do prihoda v nacionalni

Pred napadom gepard budno nadzira gnuje

park Masai Mara imeli priložnost od daleč opazovati masajska naselja, okrog katerih se je paslo govedo. Saimon nam je rekel: »Če si boste želeli eno izmed njih ob vračanju obiskati, boste morali plačati na osebo 500 kenijskih šilingov.« »Seveda!« smo mu pritrdili.

Ko smo prispeli v Mara Simba Lodge, zgrajen v izredno prikupni arhitekturi, nas je takoj ob prihodu s kozarcem viskija prijazno pozdravil in postregel okoli 2 m visok in v rdečo haljo odet Masaj. Po prijetnem sprejemu smo se napotili do recepcije, kjer so meni, Angelci in Maji izročili ključ od apartmaja, v katerem smo prespali dve noči.

Ko smo vstopili v ograjeni del Lodgea, kjer stoji več lično zgrajenih lesenih hiš s slamnato streho, smo bili nad njihovo urejenostjo zelo presenečeni, še bolj pa, ko smo vstopili v nam dodeljen notranji prostor: soba je bila prostorna in čista, imela je velik, pod stropom pritrjen ventilator ter vzorne sanitarije, zunaj pa balkon s pogledom na okoli 20 m oddaljen potok Mara, v katerem sem in tja prebivajo krokodili in lenarijo povodni konji. Vsaka izmed štirih hiš oziroma vil premore

Pogled na potok Maro, v katerem prebivajo krokodili in lenarijo vodni konji

dvoje enakih apartmajev.

Ker smo imeli pred seboj skoraj cel popoldan, smo ga izrabili za safari. Med vožnjo z džipom smo najprej videli gazele in zebre, za njimi pa na tisoče gnujev – nismo mogli verjeti očem, da jih je lahko tako veliko število. Imeli smo srečo, da se je prav tedaj velikanski trop gnujev zadrževal prav v nacionalnem parku Masai Mara in ne v nacionalnem parku Serengeti. Gnuji se namreč selijo glede na možno pašo. Naleteli smo tudi na slone in šakale, ne pa tudi na leve, po katerih je park najbolj poznan. Bili smo kar malo razočarani: park levov, levov pa nikjer. Toda nismo obupali, saj smo imeli pred seboj še en dan za pohajkovanje po safariju. In glej, komaj smo naslednjega jutra zapustili Lodge, že smo naleteli na levinjo, pa na gazele, antilope in potem ponovno na velik trop gnujev.

Pri njih se nismo dolgo zadrževali, hiteli smo naprej do nizkega grmičevja, ki raste ob manjšem potočku in ob katerem se najraje zadržujejo levi. In res je bilo tako, komaj smo se približali grmičevju, že smo naleteli na pet mladih levov, nato na leva in levinjo, za njima na tri levinje in nekaj stran še na levinjo z dvema mladičema. Tisto dopoldne smo našli dvainštirideset levov. In kje so bili včeraj? Odgovor smo našli v razlagi, da ponoči in proti jutru levi lovijo, podnevi, zlasti popoldan, pa zaradi sončne pripeke spijo in lenarijo s polnimi želodci hrane, skriti v grmovju.

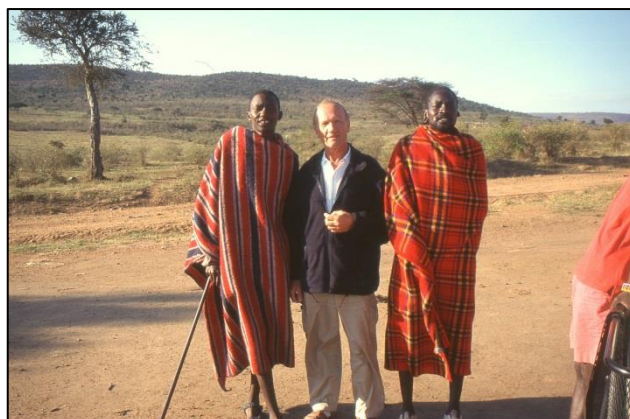
Ko smo se levov nagledali, smo nadaljevali pot po safariju. Najprej smo naleteli na izredno gibčne munge, ki so v velikem številu skupinsko iskale kače. Naleteli smo tudi na šakale, hijene in več gologlavih jastreb. Zanimivo je bilo opazovati, kako je hijena izpod kljunov jastreb mirno odvlekla v bližnje grmovje ostank s strani levov ponoči pokončanega gnuja. Zanimivo je, da mesojedi ptiči hijeni niso nasprotovali. Poseb-

Po večerji so nam v pokrito leseni restavraciji Simba Lodge Masaji pokazali njihov tradicionalni ples in skok z mesta v višino, kar vadijo že od mladih let

no zanimivo predstavo nam je uprizoril gepard. Pred našimi očmi je napadel več kot 200 gnujev, a je bil pri poskusu ulova neuspešen, čeprav je bil hiter kot strela. Če bi bil pri hitrosti okoli 100 km na uro zmožen napraviti manjše zavoje, mu gotovo nobena napadena žival ne bi ušla. Srečali smo tudi večjo skupino žiraf, ki so ponosno s pokončno glavo korakale mimo nas proti svojemu, nam nepoznanemu cilju. In ker se je približevala noč, smo morali iskanje leoparda in nosoroga opustiti, seveda v upanju, da ju bomo videli v naslednjem nacionalnem parku Lake Nakuru.

Po večerji je vstopilo v prostorno zunanjo, vendar pokrito leseno restavracijo v Simba Lodge šest Masajev, ki so nam in ostalim gostom pokazali njihov tradicionalni ples in skok z mesta v višino, kar vadijo že od mladih let. Ogrnjeni so bili v rdeča ogrinjala, ki so bila zaradi zatemnjenih luči bolj vidna od njihove črne polti; kot luč pa so se jim iz teme svetili le oči in beli zobje.

Masaja sta me pred fotografiranjem povabila v sredino

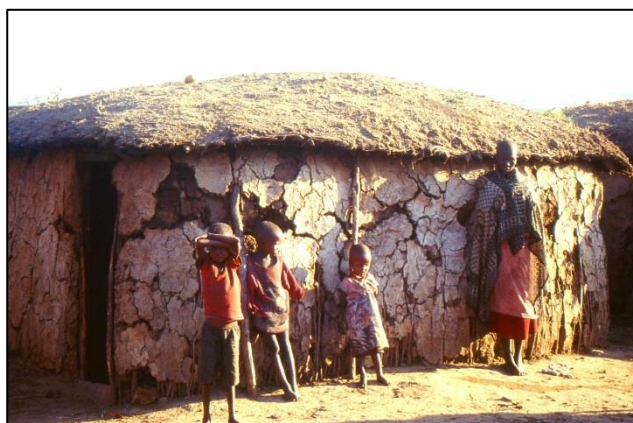
Njihova glavna atrakcija so bili skoki z mesta v višino. Odrinili so se kakšen meter visoko, nekateri tudi več. Videti je bilo, kot da bi skakali na trampolinu, a je trik le v odzivu in pravilnem gibanju slokega telesa.

Tudi njihovo petje je bilo osupljivo. Nekaj neverjetno nizkih basov, kakor iz dna trebuha, je spremljalo visoke glasove ostalih pevcev. Nenavaden zbor je prepevajoč v koloni zavijal okrog naših miz, podobno kot ljudžerci korakajo okoli ognja z razširjenimi nogami in rokami, ob tem pa pojejo in poskakujejo.

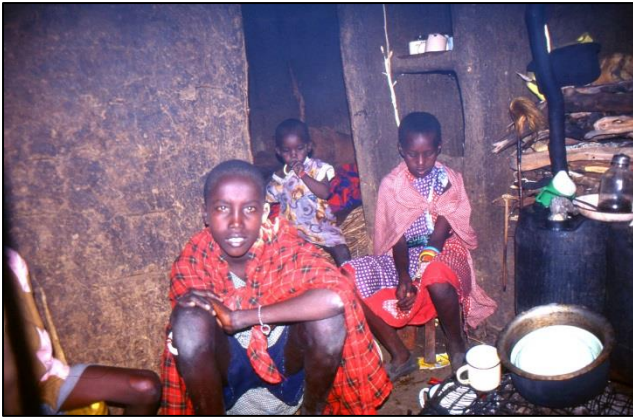
Tisoč in ena zgodba je povezanih s tem nenavadnim masajskim ljudstvom, ki kljubuje razvoju in redke pusti blizu. Belcem so sicer naklonjeni, ker menijo, da so nekaj posebnega. Znano je, da se je tudi Masaj že poročil z belko in je bil zato med svojimi zelo spoštovan. Masaji so ljudje tradicije, za nas nevedni, a srečni v svojem začaranem krogu deževnih in sušnih dob.

Ko smo zapustili nacionalni park Masai Mara, smo se čez približno 10 km ustavili pred masajskim naseljem.

Masaji, znani po svoji neomajni tradiciji, živijo v savani že od nekdaj. Ko jih želiš fotografirati, se izmikajo in ti očitajo, da jim boš s tem ukradel pol duše, a ko jim daš nekaj denarja, je vse pozabljeno in te sprejmejo kot družinskega prijatelja. Če želiš vstopiti v njihovo vas, moraš plačati »vstopnino« v višini 500 kenijskih

Masajka z otroki pred s kravjim blatom zgrajeno in s slamo pokrito hišo, v kateri je njihov preprosti dom

Domovanje v mračni notranjosti in od kuhe zakajeni hiši je nezdravo. Pri tem so jim v veliko nadlogo komarji, od katerih pikov zbolijo za malarijo več ljudi. Iz tega vidika je smrtnost, predvsem pri otrocih velika

šilingov, kar je nekaj manj kot 10 USD. Denar porabijo za sladkor in druge osnovne potrebščine, ki jih sami ne proizvajajo. Osnovna prehrana so jim zelišča in goveje meso. Njihova najpogostejša jed pa je kravje mleko, pomešano s krvjo govedu. V tem primeru krave ne zakoljejo, le spustijo ji nekaj krvi. Otroci dobijo samo dva obroka hrane na dan.

S prihodom belcev je tudi k njim vdrl delček evropske kulture. Že ko so okusili sladkor in obuli čevlje, ni bilo več tako kot prej.

Šele ko smo plačali starešini masajske vasi 500 ke-nijskih šilingov, je Maja smela z mladim vodičem prestopiti prag preteklosti. Angelca je ostala v džipu, jaz pa sem se postavil zraven velikega kamenja, na katerem je Saimon, naš voznik in vodič, brusil svojo veliko mačeto. Ker smo bili daleč od civiliziranega sveta, mi je bilo ob priklicu spomina na zgodbe, kaj vse so od domačinov nekateri belci doživeli pri osvajanju Afrike, v duši nekoliko tesno.

Koče v vasi Masajev so postavljene v krogu ter ograjene z visoko ograjo iz vej in trnja, ki varuje ljudi in živali pred zvermi. Živali prenočijo v osrednjem prostoru bi-

Maja je povedala, da ji je ena od žena želela prodati svojega otroka. Po našem mnenju ni šlo za to, da mati otroka ne bi marala, le želela je, da bi se mu pri bogatih belcih bolje godilo

vališč, da so varnejše pred levi in drugimi mesojedimi napadalci. Kravje blato Masaji uporabijo za gradnjo koč. Koče so majhne, okroglaste oblike in pokrite s slamo. Kadar kuhajo v njenem srednjem prostoru z majhno lino, kar je premalo, da bi se dim razkadir, so polne dima. Ob osrednjem delu koč sta dva prostora, v enem spijo otroci, v drugem starši. Za posteljo imajo posušeno kravjo kožo, položeno na tla, ogrinjalo, ki ga moški nosijo čez dan, pa jim služi kot nočna odeja.

Moški ima lahko do petnajst žena. Število žena je odvisno od števila krav, s katerimi kupi posamezno ženo. Žena, stara od deset do petindvajset let, jih »stane« devet krav, starejša nekaj manj. Vsaka žena ima svojo kočo in mož se sam odloči, pri kateri bo ponoči spal.

Po rojstvu otroka sme mož k ženi šele po treh letih. Na ta način zmanjšujejo število rojstev. Zanimivo je, da so Masaji že davno poznali nekakšno zeliščno »viagro«, ki je bila dovoljena samo poročenim moškim in jim je povečevala spolno moč.

Za nas je bilo nenavadno doživetje, ko nam je ena izmed tamkajšnjih žena želela prodati svojega otroka. Po našem mnenju ni šlo za to, da mati otroka ne bi marala, le želela je, da bi se mu pri bogatih belcih bolje godilo.

Medtem ko moški varujejo živino na paši ali so na lovu, je glavno žensko opravilo znotraj bivališča priprava hrane. Svoja telesa imajo žene vedno okrašena z ogrlicami, uhani, zapestnicami itd. Okraske izdelujejo same, višek pa prodajo turistom ali jih zamenjajo za hrano.

Po obisku masajske vasi je Maja napisala tole pesem:

V masajski vasi

*Ustnice, temnejše od vulkanskega peska,
drgetajo v hladni noči in ob zvokih divjadi.*

*Drugi se grejejo v hišah iz kravjega blata
in se dušijo v dimu nagonov.*

*Stopila sem v vas preteklosti in
okušala vonj življenja.*

*Tam je stalo okrašeno dekle,
ki mi je ponujalo svojega otroka v prodajo.*

*Temen mož z nasmehom krokodiljih zob
je imel tiste motne oči*

in je ponujal devet krav za žensko telo.

*Njegova duša pa je bila že zdavnaj ukradena
in prepeljana na kumuluse nimbuse*.*

*(*deževne oblake)*

Pri Masajih je še nekaj zanimivega in skozi oči alternativne medicine verjetno tudi koristnega. Masaji zelo redko zbolijo in ne hodijo v bolnišnice. Vsake tri mesece si svoje telo očistijo »zlih« sokov. V ta namen spijejo poseben napitek, narejen iz posebnih zelišč in korenin, ter sedem dni ostanejo doma. To zanje ni naj-

bolj prijetno, saj k očiščenju telesa spadata bruhanje in driska. Po sedmih dneh vzamejo drugo zdravilno zelišče, ki jim ustavi delovanje prvega napitka, in po nekaj dneh je Masaj, ko je opravil to zdravilno kuro, spet na nogah, čil in zdrav. Takšna učvrstitev telesa in duše resnično deluje, saj le redki umrejo zaradi bolezni. Smrtnost je velika le med otroki zaradi malarije.

Ko smo odhajali, nas je vaški starešina prosil za tablete proti malariji, a jih na žalost nismo imeli dovolj, da bi jim jih dali – v bran pred to hudo boleznijo smo jih namreč potrebovali sami.

Eden izmed najpomembnejših dogodkov v življenju Masaja je, ko je dorasel deček sprejet med moške. Starešina vasi določi dan, ko so dečki obrezani. V zvezi s tem dogodkom vsakemu dečku zgradijo kočico izven vasi. V kočici so pri obrezovanju prisotni le trije, dorasel deček in dva izkušena moška, okoli kočice pa so zbrane ženske, ki čakajo na srečen trenutek. En moški dečka obreže, drugi pa opazuje njegov obraz, ki mora ob njegovi veliki bolečini ostati nepremičen. Če je tako, nadzorovalec glasno zavpije in ženske se okoli kočice ob petju veselijo. Po tem dogodku deček ni več deček,

Zaradi varnosti pred levi in drugimi nevarnimi živalmi, je vas ograjena s trnovimi vejami

temveč ostane v kočici kot mož in se hrani z mesom, hkrati pa se zdravi z različnimi domačimi zdravili do ozdravitve.

Nekaj časa je obrezani deček oziroma moški zelo nevaren, saj je od zdravil ter tudi drog omotičen in nerazsoden, lahko se celo zgodi, da koga zabode s sulico. Ko ta mož zapusti kočico, se ogrne v dolgo črno ogrinjalo, še prej pa si namaže obraz s črno in belo barvo, da je videti čim bolj grozljiv. Že njegov videz človeka odvrne, da bi se mu približal in ga zaprosil za fotografiranje.

To je dan, ko dečki uradno postanejo možje, in to je dan, ko so vsi moški enakih pravic, kar pomeni, da si lahko po svoji volji izbirajo ženske. Ko moški zapiči palico pred kolibo, to pomeni, da ima ženska obisk, da

Pogled iz lepo urejenega parka na jezero v nacionalnem parku Lake Nakuru je čudovit

je zasedena. Izbere lahko katero koli, tudi že poročeno. Njen mož pa lahko gre za tolažbo k drugi ženski.

Seveda pa znajo nekateri starejši dečki to izrabiti tudi v koristne namene in se kljub temu, da ni bilo obreda obrezovanja, tako oblečejo in namažejo. Ko srečajo tujega turista, se mu radi postavijo za fotografiranje, seveda proti plačilu. Nekaj podobnega smo doživeli ob vrnitvi z nacionalnega parka Ngorongoro. Pri njih se nismo ustavili, vozili smo naprej proti Arushi.

Po slovesu od Masajev smo nadaljevali pot do nacionalnega parka Lake Nakuru. Ta nacionalni park obsega 200 km² površine in leži južno od mesta Nakuru, enega izmed pomembnejših mest Kenije. S tega območja prihaja večina svetovno znanih atletov – tekačev na srednje in dolge proge.

Tako kot v nacionalnem parku Masai Mara se tudi tu giblje povprečna letna temperatura okrog 18 °C, padavin pa je malenkost manj. Večino parka zavzema plitva voda jezera Lake Nakuru. Zahodno od njega se dviga strm breg vzhodnoafriškega Velikega tektonskega jarka, na vzhodu pa je gričevnat svet skalnatih in slanih tal. Slana je tudi voda pripadajočega mu jezera. V davnini je bilo jezero veliko večje in je pokrivalo vso ravnino južnega dela sedanjega nacionalnega parka.

Angelca med sprehodom po lepo urejenem parku

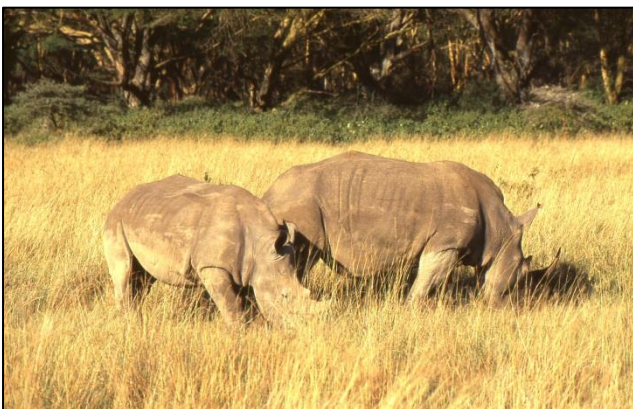
Majo so flamingi tako navdušili, da je o njih napisala pesem

Rastlinstvo je v nacionalnem parku Lake Nakuru različno, kakor so različna tudi kopna tla. Prevladuje močvirsko rastlinje: bičje in ločje. V jezeru je polno alg. Po gričih je precej razširjen mleček, v južnem delu ravnine pa drevesa akacije.

Nacionalni park je poznan po številnih ptičih, zlasti najrazličnejših vodnih vrstah: pelikanih, racah, žvižgavkah in plamencih (flamingih), ki jih je več kot dva milijona in gnezdijo na jezerskem bregu. Tem se pridružujejo tudi številne ptice selivke: sloke, čaplje in deževniki. Zaradi tolikšnega ptičjega bogastva jezero in njegovo bližnjo okolico pogosto obiskujejo proučevalci ptic, za katere so pripravljene manjše kočje, ki jim omogočajo neposredno ornitološko raziskovanje.

Poleg flamingov je park poznan tudi po nosorogih in leopardih. Od divjih živali živijo v parku tudi gazele, antilope, žirafe, bivoli, divji prašiči, opice, povodni konji itd., prav tako razni glodavci.

Ko smo prispeli v Lake Nakuru, smo se najprej zelo razveselili izredno lepo urejenega in cvetočega parka ob Lodge Nakuru, nato pa še čudovite vožnje okrog jezera, kjer smo srečevali več vrst divjih živali in ptic. Najbolj zanimivo je bilo opazovati najmanjšo opico v številčni družini, kako se je razburjeno jezila nad odraslimi v skupini, hreščala in se praskala, večje pa so se ji odmikale.

Poleg flamingov je nacionalni park Lake Nakuru poznan tudi po nosorogih

Dobrih 100 m za temi opicami smo srečali skupino turistov, ki so se vozili v džipu. Povedali so nam, da so nedaleč stran na veliki veji mogočnega drevesa videli leoparda. Ker smo ga želeli videti tudi mi, smo pohiteli do opisanega mesta, a se je medtem leopard že napotil v notranjost gozda. Nekoliko razočarani smo pot nadaljevali, nakar smo do Lodgea, kjer smo prenočevali, srečali le žirafe.

Ob večernem zatonu sonca smo doživeli še čudovito pisan blišč mirne jezerske gladine. V lepoti jezera in njegove okolice smo uživali še naslednji dan. Videli smo več nosorogov, tudi take z mladiči, kafrske bivole, divje prašiče, žirafe, opice in celo leve, kar ni običajno za ta nacionalni park, ter še vrsto drugih živali in izjemno veliko vodnih ptic, med katerimi je bilo več tisoč flamingov, ki so nad jezerom prikazali veličasten zračni ples.

Osemnajstletno Majo so flamingi tako navdušili, da je o njih napisala naslednjo pesem:

Zborovanje flamingov (plamencev)

Jutro ob jezeru flamingov

Prah noči ob jezeru se še ni polegel.

*Po grmovju so še poležavali zaspanci,
le nekaj človeških predhodnikov si je obiralo bolhe,
ki jim niso dale miru niti ponoči.*

*Prebudili so se zaspani žarki,
ki so tu in tam pronicali skozi meglice.*

*Prebujenje peres, ki so se dvigala od tal,
je bilo veličastno.*

*Rožnati čolnički, od daleč kot bohotni lokvanji,
so migetali v zboru vetra
ter se tu in tam sklonili za požirek slane vode.*

*Kot palice za skvoš elegantni,
njihovo perje pa sestavni del umetnega cvetja,
ki so ga prodajali tujcem.*

*Iz kopalnice pa je ravno prišel rogati,
ki se je po jutranji kopeli prav dobro počutil.*

Odšel je na drugo stran opravljat potrebno.

*Zajtrk so jedle dolgovrate,
ki so tokrat izbirale najvišje veje z največ klorofila.
Prebujenje jezera je bilo veličastno.*

Nacionalni park Lake Nakuru je eden izmed najbolj obiskanih parkov v Keniji, k čemur pripomore zelo dobra prometna povezava z glavnim mestom Nairobi, v katerega se čez leto zgrinjajo množice turistov z vsega sveta, željne doživeti skrivnostni in čudoviti svet Kenije z nacionalnimi parki vred.

Po ogledu nacionalnega parka Lake Nakuru smo nadaljevali pot proti Mombasi, ki leži ob Indijskem oceanu, štiri geografske širine južno od ekvatorja. Do 147 km oddaljenega Nairobijskega smo potovali z džipom, od tam naprej, torej do Mombase, pa ponoči z vlakom.

Ko smo se vračali iz nacionalnega parka Lake Nakuru v Nairobi, od koder smo še isti večer nadaljevali pot proti Mombasi, nas je zajelo močno neurje z dežjem, ki pa ni trajalo dolgo. Po neurju je ozračje postalo čistejše, bistro, zato smo lahko opazovali tudi bolj oddaljene kraje kot do takrat. Zanimiv je bil pogled proti savani, ki se je začela nedaleč stran od glavne ceste, ki je potekala okoli 200 m višje od svetovno znanega vzhodnoafriškega tektonskega jarka, na mogočno gorovje Man Escarpment na vzhodu in ne nazadnje na bujno rastlinstvo, naselja in lepo obdelana polja ter na plantaže banan, kakavovca, ananasa in drugih eksotičnih sadežev. Tudi tržnice s sadjem in drugimi kmetijskimi pridelki, kot so krompir, korenje, zelje v glavah, jabolka itd., so bile ob cesti dobro založene. Pogled nanje je močno spominjal na slovenske tržnice, le da so bile v manjšem obsegu.

Približno sredi poti od nacionalnega parka Lake Nakuru do Nairobi smo se ustavili na razgledni točki ob cesti, od koder je bil čudovit pogled na nižje ležečo

Približno sredi poti od nacionalnega parka Lake Nakuru do Nairobi smo se ustavili in občudovali lepo obdelana polja

savano. Opazovali smo njeno prostranost in tudi pot, po kateri smo pred tremi dnevi potovali iz nacionalnega parka Masai Mara proti nacionalnemu parku Lake Nakuru. Tudi na tem kraju je bilo več prodajal, prodajali pa so večinoma afriške ročne izdelke kot spominke.

Bil pa je to kraj, kjer so bili prodajalci na vsej naši poti po Keniji in Tanzaniji najmanj vsiljivi.

Po prihodu v Nairobi smo se takoj oglasili pri turistični agenciji Feather trail Tours & Travel, kjer nam je Mary N. Ngugi v okviru vnaprej plačanega aranžmaja izročila vozovnice za vlak proti Mombasi. Pred odhodom na železniško postajo nas je prijazno pospremila v trgovino – špecerijo in na tržnico, kjer smo si nabavili nekaj sladkarij in sadja za nadaljnjo pot.

Sledila je vožnja z džipom proti železniški postaji, toda tokrat ni več vse potekalo tako gladko. Dobrih pet minut zatem smo namreč doživeli nekaj, kar smo si naj-

Na železniški postaji v Bombasi, kamor smo z vlakom pripeli po celonočni vožnji, je bil velik nered

manj želeli. Tako kot do tedaj po Keniji je tudi tokrat džip vozil Saimon. Ker je zaradi nerodnosti drugega voznika skoraj prišlo do trčenja, je Saimon džip hitro ustavil in začel z močnim glasom vpiti na nepredvidnega voznika. Ta mu je z enako mero vračal. Naenkrat se je zbrala okrog našega vozila skupina šestih domačinov in se postavila v bran tujemu vozniku. Ker jim Saimon v prerekanju ni bil več kos, je izpod sedeža potegnil mačeto in jim z njo začel groziti. V roki je imel tisto veliko mačeto, ki jo je brusil na kamnu pred vhodom v masajsko vas, ob kateri smo se ustavili zaradi ogleda njene notranjosti. Na srečo se je prav tedaj od nekod prikradel policist, ki je morebitni spopad preprečil, zato je nam, Slovencem, blagodejno odleglo. Po tem neljubem dogodku smo se brez pripetljajev pripeljali do železniške postaje, kjer smo iz vozila srečni izstopili, a nasilno vcepljen nemir nas je v duši še nekaj časa razjedal.

Pred prihodom na železniško postajo smo si ogledali razrušen kraj v bližini ameriške ambasade, kjer je razneslo tovornjak, napolnjen z eksplozivom. Od večnadstropne močno prizadete palače, ob kateri je bila eksplozija, je po odkopavanju trupel in odvozu materiala ostal le še manjši kup ruševin; okoliške stavbe, od-

Okoli 10 km izven Bombase smo se namestili v udobnem hotelu Bamburi Beach, stoječem ob Indijskem oceanu

daljene do okoli 100 m, pa so bile večji del še vedno brez zastekljenih oken in vrat.

V takšnem okolju smo se poslovili od našega vodnika in voznika džipa po Keniji, ki se še vedno ni pomiril po incidentu v mestu. V zahvalo smo mu izročili dostojno denarno napitnino za skrbno vodenje po nacionalnih parkih Masai Mara in Lake Nakuru.

Takoj po odhodu Saimona se nam je približal postrežek in z nasmehom začel nalagati naše transportne vreče na voziček. Za njim smo odšli na peron, kjer je ob čakanju na vlak poskrbel še za naše dobro počutje. Ustrežljivo nam je ob prihodu vlaka pokazal vagon, na katerega naj bi vstopili. Po našem vstopu na vlak se je veselo oddaljil, saj je v roki držal napitnino v višini 3 USD.

Kupe, v katerega smo vstopili, je imel tri postelje in je bil skrbno očiščen. Nismo pa bili dovolj pozorni na odprto okno, skozi katerega so ob našem prihodu, ko smo prižgali luč, začeli priletavati komarji. Še sreča, da

V parku so nas navduševale izredno lepo raščene palme

je takoj za nami stopil v kupe sprevodnik in okno hitro zaprl. Ko smo se odpravili na večerjo v jedilni vagon, nam je obljubil, da v kupeju, ko se vrnemo vanj, ne bo več nobenega komarja. Držal je besedo: kupe je bil očiščen te nevarne golazni, ki s piki prenaša malarijo.

Potovanje z vlakom je trajalo celo noč. Bilo je dokaj udobno; dobili smo večerjo in zajtrk, dobre so bile tudi postelje, z mrežo na oknih pa smo bili zaščiteni pred komarji.

Ob vstopu v jedilni vagon so bile že vse mize, razen naše, zasedene. Ne da bi dolgo čakali, nam je natakar že prinesel večerjo: najprej juho, nato še druge izredno okusne jedi.

V kupe smo se vrnili dobre volje, še bolj dobre volje pa smo bili, ko smo naleteli na novo postlane postelje s čisto posteljino.

Zaradi polnih želodcev nismo takoj zaspali, a je noč do 487 km oddaljene Mombase minila, kot bi trenil.

Z odličnim spanjem smo si sicer skrajšali noč, prikrajšani pa smo bili oglada divjih živali, ki smo jih ob ju-

Po prihodu v hotel Bamburi Beach smo naslednji dan najprej obiskali bližnji park, kjer smo naleteli na izjemno velike školjke

tranji zarji med vožnjo skozi nacionalni park Tsavo z veliko verjetnostjo srečevali. Izvedeli smo, da se v nacionalnem parku Tsavo, ki se deli na zahodni in vzhodni del, nahaja veliko divjih živali, zlasti slonov.

Zbudili smo se le nekaj kilometrov pred Mombaso. Takoj smo stopili k oknu in skozenj opazovali z ljudmi naseljeno okolje. Bivališča so bila zgrajena z blatom, ilovico in slamo, okrog njih pa se je gnetlo veliko ljudi, otrok in odraslih. Otroci so z zanimanjem opazovali vozeči se vlak in nam z veselimi kriki mahali v pozdrav.

Ob pogledu z vlaka na okolico nam je bilo kar malo žal, da smo večji del poti prespali. Pa tudi zato, ker je imel vlak zaradi živali na progi nekaj postankov.

Ob prihodu na železniško postajo v Mombasi smo ob izhodu takoj opazili tablo z napisom Mr. Žerovnik, ki jo je držal v roki s strani turistične agencije Feather trail Tours & Travel iz Nairobija pooblaščen domačin. Ko smo pristopili k njemu, nas je povabil, da se usedemo v bližnji avto, s katerim smo se s prtljago vred odpeljali proti hotelu Bamburi Beach, ki se nahaja okoli 10 km severno od Mombase, ob znani turistični obali Kenyatta Beach. Tam smo se za tri dni namestili v dokaj udobnem hotelu, kar je bilo za nas pravo razkošje po-

Ker je bilo v parku zelo vroče in soparno, se v njem nismo dolgo zadrževali

čitka, saj smo bili po devetnajstih dneh intenzivnega potovanja po Keniji in Tanzaniji, kjer smo spoznavali Mount Kenyo, Kilimandžaro, Ngorongoro, Masai Maro in Lake Nakuru, že precej izdelani, utrujeni.

Ob cesti, po kateri smo potovali do hotela Bamburi Beach, je v obmestnem delu Mombase vladala precejšnja revščina, pa tudi umazanije je bilo veliko. Bolj ko smo se oddaljevali od predmestja Mombase, bolj je vse postajalo čisto in razkošno. Bližali smo se namreč osrednjemu turističnemu področju ob Indijskem oceanu, kamor prihajajo letovat turisti z vsega sveta. V dolgi vrsti so si sledili moderni hoteli, grajeni po evropskem vzorcu in z mešanico muslimanske arhitekture, kar je razumljivo, saj so ljudje v Keniji večinoma muslimani. Povsem tipično pa je po muslimanskem vzorcu grajena Mombasa.

Komaj smo vstopili v hotel Bamburi Beach, že nam je prišel nasproti naš poprejšnji sopotnik Tone, ki je prišel v ta kraj tri dni pred nami tremi. Nacionalnih parkov Masai Mara in Lake Nakuru si z nami tremi ni ogledal,

Z manjšo ladjico smo se podali do kraja v laguni, kjer mrgoli morskih ribic

za kar pa mu je bilo po našem pripovedovanju zelo žal. V recepciji hotela so nam takoj po prihodu odredili sobo, v kateri smo prebivali zadnje tri dni našega bivanja v Keniji. Soba je bila prostorna in s kopalnico, predvsem pa nas je razveselilo, da je bila v pritličju in z neposrednim pogledom na Indijski ocean. Le nekaj metrov stran je bil tudi bazen s toplo sladko vodo. Čudovit je bil pogled na bližnji park in vodne objekte v njem, kjer so se v mirni vodi zrcalile visoke kokosove palme, pa tudi na ocean, ki je ob plimi z veliko silo butal ob le 2 m višjo in čvrsto grajeno betonsko škarpo. Ne da bi se dolgo obirali, smo kar prek sobnega balkona vstopili v bazen, v katerem smo si dajali duška ob neizmerno prijetnem počutju po naporu iz prejšnjih dni. Podoživljanje v naravnem elementu našega sveta, v vodi, je bilo prečudovito in enkratno. Sprostili so se nam duh in mišice in tako smo zaplavali v sanje preteklih dni, v katerih smo odsotni s telesi bivali s

Pogled skozi steklo na dnu ladjice v podvodni svet je bil čudovit

prebivalci Afrike. Tudi Tone se nam je kmalu pridružil, čeprav je bival v drugem, približno 100 m oddaljenem hotelu.

Po prijetni osvežitvi smo sedli za mizo neposredno ob bazenu, kjer nam je Tone začel pripovedovati o dogodkih po njegovem prihodu na železniški peron v Mombasi. Povedal je: »Kmalu zatem, ko sem stopil na peron, sem se znašel med tremi mladimi domačini. Eden izmed njih me je z ramo rahlo zadel, drugi, ki je stal za njim, pa je medtem iz mojega žepa potegnil denarnico. Instinktivno sem začutil, da nekaj ni v redu. Refleksno sem se obrnil, glasno zavpil in iz rok presenečenega mladeniča iztrgal svojo denarnico. Ko so mladeniči opazili, da sem z močnim glasom pritegnil pozornost bližnje policistke, so se razbežali in razkropil v večji skupini ljudi. Policistka je takoj pristopila k meni in me vprašala, kaj je bilo. Odgovoril sem ji, da nič posebnega. Denarnica in kreditna kartica sta bili v mojem žepu, kar je bilo najpomembnejše, zato se nisem hotel izpostavljati eventualni nevarnosti, da me po obtožbi nepridipravi kje pričakajo in z mano obračunajo.«

Po njegovem pripovedovanju smo mu v telegrafskem stilu prikazali nekaj naših razburljivih dogodkov, med njimi tudi to, kako je Saimon zelo daleč stran od vsakršne civilizacije brusil veliko mačeto na velikem kamnu

Zaradi hitro naraščajoče plime je morala Maja hitro sestopiti s koralnega grebena v barko

Edino kar smo videli na koralnem grebenu, je bila školjka, v kateri je bival velik rdeči rak

pred masajskim naseljem. Ne da bi se prav zavedali, je že nastopila noč, pa tudi naši želodci so se oglasili, saj je hrana prijetno dišala iz le nekaj metrov oddaljene restavracije.

Restavracija je spadala k hotelu Bamburi Beach, v katerem smo imeli mi trije, Angelca, Maja in jaz, zagotovljeno bivanje s polnim penzionom. Tone, ki je stanoval drugje, se nam je pri večerji pridružil. Večerja je bila izdatna in okusna; naložili smo si tisto, kar nam je ob veliki izbiri najbolj teknilo, dišalo.

Vsi, ki smo bivali v hotelu Bamburi Beach, smo morali pred večerjo šefu restavracije pokazati ključ, označen s številko sobe, ki jo je primerjal s seznamom, ki ga je imel v roki, drugi, med njimi tudi Tone, pa so morali večerjo plačati vnaprej.

Šef je bil posebna pojava. Oblečen je bil v muslimansko obleko šejka, debel pa je bil tako, da je močno izstopal iz okolja v restavraciji. Na splošno je bil nadvse prijazen, zlasti ko je ugotovil, da je pri gostu vse v redu dokumentirano.

Po večerji smo nekaj časa še kramljali v toplu in prijetnem večeru pod palmami in kokosovimi orehi ter zrli v daljavo Indijskega oceana, kjer se je ob jasnem vremenu v vodi zrcalila polna luna. Ker je bila oseka, se

Obala Indijskega oceana, pred hotelom Bamburi Beach, v času oseke

je voda oceana odmaknila od obale proti koralnemu grebenu za več kot 100 m. Po dobrem razpoloženju smo se s Tonetom razšli in odpravili na nočni počitek. Ko smo vstopili v sobo, zrak v njej ni bil prav nič prijeten; bilo je zatoхло in vroče, pravi raj za komarje. Zaradi njih smo imeli okno zaprto, pa tudi vrata smo za seboj zapirali. A le od kod so se vzeli? Bilo jih je kar nekaj na stropu in na stenah, nekaj pa gotovo tudi še na nam nevidnih mestih.

V hotelu Milimani v Nairobiju smo bili pred komarji zaščiteni z gosto mrežo na oknu, v hotelu Elad v Arushi z mrežo nad posteljo, tukaj pa ni bilo ničesar. V kotu pod stropom je bila sicer nameščena klimatska naprava, a je po vključitvi tako ropotala, da nismo mogli spati. Drugega nam ni preostalo, kot da se s kremo Ultrathon namažemo po obrazu in rokah, saj nas je doslej kar dobro ščitila, vendar pa ne povsem pred piskajočimi komarji.

Glede vremena: vsako noč je sem in tja lilo kot iz škafo, ob vzhodu sonca pa so se oblaki posušili in postalo je kristalno jasno. Jutro je bilo prijetno sveže, kot smo si ga najbolj želeli. Sicer pa na terasi pod palmami, kjer so stali okrogli leseni bife s slamnato streho in mize, podnevi ni bilo pretirano vroče, ker je z oceana vseskozi pihal prijetno topel vetrič.

Ne samo vreme, tudi plaža je bila nekaj posebnega. Ob oseki je bila široka s trdo mivkasto podlago, ob plimi pa zalita do obale, v katero so butali od mivke in drugega nanosa motno rjavi valovi. Ob plimi smo sicer enkrat zaplavali, a ne daleč od obale, da ne bi ob precej globlji vodi doživeli česa neprijetnega.

Med plimo in oseko se Indijski ocean ob obali Mombase dviguje in spušča za okoli 3 m, kar lahko bliže k obali privabi tudi kakšne morske zverine. Povedali so nam, da na oni strani koralnega grebena živijo prave pošasti: morski psi, mante in velike hobotnice, če navedemo le nekatere izmed najnevarnejših morskih zverin. Sicer pa nas ni nihče opozoril, da moramo biti ob oseki previdni tudi v laguni, ker v njej živijo kamenjarke, za ka-

Zalita obala v času plime

tere pravijo, da so najbolj strupene ribe, kar jih premorejo morja oziroma oceani. Pod vodo je te ribe težko opaziti, ker so podobne kamnu; zrastejo do 30 cm, nekatere celo do 40 cm, na hrbtu pa imajo trinajst strupenih bodic. In ker so zelo podobne kamnu ter večinoma mirno in nepremično ždijo na dnu ali pa se zakopljajo v pesek oziroma v mivko, obstaja nevarnost, da v nizki vodi, predvsem v času oseke, človek stopi na katero izmed njih ali si jo nasadi na roko. Njen strup je tako močan, da pri človeku v desetih minutah povzroči delirij, srčno kap ali nezavest in posledično utopitev. V laguni plavajo tudi do 1 m dolge kače s črnimi obroči. Pravijo, da je to ena izmed najbolj strupenih kač na svetu. Njen strup naj bi bil celo bolj strupen od tistega, ki ga premoreta dve kopenski kači: zelena in črna mamba. Na srečo ima ta kača večinoma slabo razvite strupnike, prav tako ni posebej napadalna. Napade le, če je ogrožena ali močno prestrašena. Povprečno je pri tej vodni kači šele četrti ugriz tisti, ki ji uspe v žrtev spustiti celotno količino strupa. Po ugrizu te kače sledijo euforija, depresija, driska, suho grlo in nato usodna paraliza. Toliko je nevarnih bitij v laguni med koralnim grebenom in obalo, pa nikjer ni bilo nobene opozorilne table za nevedne turiste.

Maja je tudi o tem kraju napisala smelo pesem:

Bela plaža

*Pisani obrazi smeha in sreče nagonov na beli plaži sveta.
Temna polt kraguljk je tako lepa in zapeljiva, a gre na obroke.*

Počasi tone v peni peska in sprašuje vsakogar, zakaj ne ostane.

*Na tehtnici so dar narave
in iluzije resničnosti, ki so temnejše od polti.*

Rekel je: »Daj nam še novih tisoč let in vas dohitimo.«

Barka življenja pa pluje prehitro in prezre krace na platnu morja.

*Na prospektu le pesek in modrina,
v resnici prodajajo več na vsakem koraku,
vse po vseh cenah, tudi svoja stvarstva.*

Njihova življenja pa nema kot umazan pesek na obrežju.

*Sence palm so v resnici večje,
daljša je v resnici noč,*

vlakci vozijo počasneje in preštevajo letvice starosti.

Omamna je dežela le sama v sebi.

Naslednje jutro nas je lastnik barke oziroma, bolje rečeno, barkače povabil, seveda proti plačilu, naj se popeljemo z njim skozi laguno do koralnega grebena. In tako je tudi bilo. Okoli 10. ure, v času najnižje oseke, smo se peš napotili po kopnem do okoli 100 m oddaljene in zasidrane barke. Ko smo prišli do nje, smo se takoj skobacali nanjo in z njo nadaljevali vožnjo do označenega kraja, nedaleč stran od kopnega dela ko-

ralnega grebena. Ko smo prispeli tja, sta nam domačina izročila podvodne maske in nas povabila, da skočimo v vodo in si od blizu ogledamo podvodno lepoto tega kraja. Ko je lastnik barke opazil, da nekoliko oklevamo, je rekel: »Nič se ne bojte, to je kraj, vreden podvodnega ogleda. Tu ni nevarnosti, je pa polno raznovrstnih rib, navajenih na hrano, odvrženo s strani turistov.« Opogumljeni smo skočili v toplo in izredno bistro vodo v laguni ter se poigrali z ribami, medtem ko smo jim dajali kruh. Lačne oziroma požrešne so bile tako, da so iskale kruh tudi na našem telesu. Niso nas grizle, ob dotiku so nas le rahlo žgečkale.

Pridružili so se nam tudi turisti z drugih bark. Bilo je veliko smeha in veselja ob igri s skoraj udomačenimi ribami. Med njimi so bile majhne, pa tudi do 0,5 m velike, sive, rumene in rdeče, prav tako drugih, tudi mešanih barv.

Čas, odmerjen za potapljanje, je prehitro minil. Če smo hoteli stopiti na nezaliti koralni greben, smo morali pohiteti. Pri tem nismo imeli veliko sreče. Komaj smo

Maja je želela med plimo zaplavati v morju, a se je zaradi visokih valov hitro vrnila na kopno

stopili nanj in po njem prehodili okoli 50 m, že ga je začelo zalivati, in to zelo hitro. Ni trajalo dolgo in voda nam je ob vstopu v barko že segala do kolen. Bilo nam je žal, da nismo utegnili priti do roba koralnega grebena, kjer se ta strmo spusti v globino Indijskega oceana.

Edino, kar smo videli na koralnem grebenu, je bila za pest odraslega človeka velika školjka, v kateri je bival rdeči rak. Ko sem jo pobral in nekaj časa držal v roki, mi je lastnik barke takoj rekel, naj jo položim v vodo in vrnem oceanu. Izredno lep odnos domačina do narave, mar ne?

Ko smo odrinili proti obali, je Maja, ne da bi vstopila v barko, začela ob njej plavati proti obali. Lastnik barke jo je glasno poklical, da mora takoj iz vode, ker postaja nevarno. Vstopila je, in ko smo prispeli do obale oziroma do stopnic hotela Bamburi Beach, je že vodovje

oceana butalo in se penilo ob visoki betonski ogradi pred njim.

Bil je že čas za kosilo. Po njem smo vzeli ležalnike in se namestili v senco kokosove palme ob bazenu. Tudi zaplavali smo v topli sladki vodi bazena. Ko se je približala nevihta, tokrat izjemoma popoldan, sem v njem ostal sam in se predal naravnemu tuširanju, plavajoč v sladkovodnem bazenu.

Po močni dnevni nevihti brez grmenja in bliskanja se je zaradi močnega sončnega sevanja park izredno hitro posušil. Vsi turisti so ponovno legli na ležalnike, jaz pa sem medtem odšel do serviserja hotela, da bi poskrbel za premočno brnjenje klimatske naprave v naši spalnici. Delavec se je sicer trudil, a mu ni uspelo; klimatska naprava je še naprej močno brnela in nas motila pri nočnem spanju. Lep in sodoben hotel, v njem pa tako slabo hlajenje – zaradi tamkajšnje izredno neugodne nočne klime je to neprimerno za tuje turiste.

Po bogati večerji ter ob čistem in močnem luninem sijaju smo se odpravili po suhi in kompaktni mivki ob

Po ne najboljše prespani noči smo takoj po zajtrku zapustili hotel Bamburi Beach in se z avtom odpeljali do letališča v Bombasi

obali na sprehod. Bil je zelo prijetno hoditi in na vsake 0,5–1 m opazovati luknjice v mivki, kamor so poskakali oziroma se pred našo hojo skrili mali rakci.

Večerja je bila v hotelski restavraciji vsakokrat najobilnejši obrok. Ker tega nismo bili vajeni, nam je bil večerni sprehod tudi s tega vidika koristen.

Naslednje jutro smo se odpravili v bližnji arboretum, kjer smo si najprej ogledali v posebej ograjenem prostoru gojene metulje, nato več kot 0,5 m velike neodkopane fosilne školjke, gozd palm in drugih dreves ter raznovrstne ptice, ki so svobodno preletavale z drevesa na drevo. Pozornost nam je posebej pritegnilo drevo, ki je stalo sredi mlakuže: na njegovih vejah so visela spletena gnezda posebnih vrst ptičev, pod njim pa je bil na kopni strani več kot 0,5 m velik zeleni kuščar, ki je ob našem približevanju hitro pobegnil v vodo. Sicer

Med letom proti Nairobiju se nam je na naše veselje izza oblakov pokazal 5895 m visoki Kibo, najvišji vrh Kilimandžare

pa je bilo vreme izredno soparno, zato se nismo dolgo časa zadrževali v parku.

Še pred kosilom smo odšli po obali na krajši sprehod, kjer pa nismo imeli miru pred domačimi preprodajalci. Ponujali so nam eksotično sadje, med njim tudi kokosove orehe. Iz radovednosti smo kupili tri orehe, da bi iz njih popili kokosovo mleko. Najprej se nam je zdelo, da smo orehe kupili poceni, vendar smo kasneje v okoli 50 m oddaljeni trgovini ugotovili, da bi jih za isti denar dobili trikrat več.

Mleko iz teh orehov je bilo zelo samosvoje; še posebej je teknilo Angelci in Tonetu, ne pa tudi Maji in meni, ki sem imel kmalu zatem, ne da bi veliko popil, nekaj želodčnih težav.

Kakor prejšnja dva večera smo se tudi tokrat po večerji odpravili na sprehod po plaži ob laguni Indijskega oceana. Vsak sprehajalni večer je bila oseka, zato so se vode odmaknile daleč od obale. A na sprehodu je bilo tokrat drugače. Na plaži smo srečevali dekleta noči, prostitutke, ki so, kot običajno ob nedeljskih večerih, izzivajoč pred ogradami hotelov vabile moške v objem.

Postavna in lepo urejena prostitutka se je približala tudi naši štiričlanski skupini in se spontano vključila v pogovor. Ker je povedala veliko zanimivega, smo ji prisluhnili. Ko smo se približevali samotnejšemu delu obale, smo se obrnili nazaj proti hotelom, kar pa dekletu ni bilo najbolj všeč. Kaj je imela za bregom, nismo izvedeli. Smo pa pozneje izvedeli, da so na ta način zapeljale nekatere tuje turiste na kraj, kjer so bili oropani, mnogi tudi telesno poškodovani.

Kaj pa tamkajšnji mladi fantje? Primerilo se je, da je eden izmed njih blizu nas nagovarjal mlado belko z besedami: »Kupi me, ne bo ti žal!« Mislil je na seks, saj to oni jemljejo kot nekaj povsem običajnega, naravnega. Presenečeno nad neobičajno ponudbo se je dekle od njega hitro oddaljilo.

Ob vračanju proti hotelu Bamburi Beach pa je nepovabljen dekle začelo nagovarjati Majo, naj se ji pridruži na plesu v nekem bližnjem klubu. Bila je tako pre-

pričljiva, da ji je začela Maja nasedati, še zlasti, ko ji je začela zatrjevati, kako bo lepo in zanimivo ter da tod ni nobene nevarnosti za nikogar. Njena starša, jaz in Angelca, seveda na to nisva pristala in Maja je morala ostati z nama.

Ko smo stopali po stopnicah proti našemu hotelu, se je to dekle nekako pomešalo med nas in mu je tako uspelo priti na vrt pred hotelom, kamor pa domačinom brez povabila tujih gostov ni dovoljeno hoditi. Ko smo se usedli na klop ob betonski ploščadi, blizu katere je kmalu zatem sledil krajši zabavni program, je to dekle enostavno prisledlo k nam. In kako smo se je rešili? Najprej sta odšli k nočnemu počitku Angelca in Maja, nato jaz, kmalu pa se je prehodno oglasil v naši sobi tudi Tone in se tako rešil nepovabljenega dekleta tamkajšnje noči, prostitutke.

Zaradi izredno soparne noči in močnega brnenja klimatske naprave, ki smo jo zaradi močnega ropota nekajkrat izklopili, smo spali slabo oziroma skoraj nič. Vrata in okno bi sicer rade volje odprli, ker je z oceana pihal prijeten veter, a kaj, ko bi potem imeli v sobi pol-

Na letališču v Nairobiju smo se po triindvajsetih dneh z Mileno zopet srečali, s katero smo skupaj odpotovali proti Sloveniji

no komarjev, ki so tukaj zaradi ugodne klime še posebej nadležni.

Po ne najboljše prespani noči smo takoj po zajtrku zapustili hotel Bamburi Beach. Prijazen mladenič nas je z avtom odpeljal do letališča v Mombasi.

Ko smo se nekaj časa vozili po naseljenem predmestju Mombase, je bil pogled na tamkajšnje prebivalce, ki so na tržnici prodajali in kupovali razno blago, precej klavrno. Vendar ne toliko zaradi ljudi kot zaradi umazanije in bornih lesenih prodajalnic, pokritih povečini z zarjavelo pločevino. Tudi njihovi bivalni domovi v tem pogledu niso bili kaj prida boljši, četudi so na mnogih izmed njih na strehah stale televizijske antene.

V nasprotju s predmestnimi bivališči pa je letališka stavba po videzu in izgradnji neprimerljiva z okolico, kot da bi bila z drugega sveta: izjemno moderna, svetla in čista, ljudje v njej pa z vseh koncev sveta – eni so prihajali, drugi smo odhajali.

Med poletom iz Mombase proti Nairobiju nam je bilo dano, da smo iz letala lahko videli mogočno goro Kilimandžaro z najvišjim vrhom Kibo (5895 m), ki smo ga srečno osvojili med našim potovanjem po Tanzaniji.

Takoj ob prihodu na letališče Jomo Kenyatta v Nairobiju, kjer je bilo zelo živahno, smo se napotili do poslopja, kjer je vhod za mednarodni terminal poletov. Pred stavbo smo čakali približno pol ure, da bi se poslovili od Mary N. Ngugi, direktorice turistične agencije Feather trail Tours & Travel, ki nam je organizirala prijetno potovanje po Tanzaniji in Keniji. Ker je v napovedanem času ni bilo, smo stopili do terminala. Pozneje nam je po faksu sporočila, da ji je zelo žal, ker se zaradi nesreče avtomobila, ki je vozil proti letališču, od nas ni mogla posloviti.

Na odhod letala iz Nairobija proti Parizu smo čakati približno pet ur. Da bi si krajšali čas, smo si najprej ogledali prodajalnice v letališki stavbi za mednarodni polet, kupili nekaj spominkov, se okrepčali in pomenkovali o doživetjih na poteh po Keniji in Tanzaniji. Zelo smo se razveselili, ko smo zagledali našo začetno so-

Na letališču v Parizu nismo dolgo čakali in že smo poleteli proti Brniku

potnico Mileno, ki se je po prihodu v Nairobi ločila od nas in ubrala svojo pot po Keniji in Tanzaniji.

Ker je potovala po krajih, z izjemo Kilimandžara, kjer ostali štirje člani nismo bili, nas je njeno pripovedovanje še posebej zanimalo. Zlasti zanimiva je bila njena pripoved o Zanzibarju. Tudi ona je želela čim več izvedeti o naših potovanjih in dogodkih v zvezi z njimi. Da, imeli smo si veliko zanimivega povedati, včasih tudi popopranege z dogodkom, ki je mejil na pravcato pustolovščino.

Medtem ko so se Angelca, Milena in Maja še naprej poglabljale v dogodke preteklih dvaindvajsetih dni, sva s Tonetom vzela v roke karte in z njimi zaigrala nekaj iger. Z zanimanjem se nama je za nekaj časa pridružil

tudi letališki policist ter naju spraševal o kartah in igri.

Končno je napočil čas, ko smo po poostreni kontroli lahko vstopili v letalo. Tudi sicer je bilo celotno letališče močno zastraženo z vojaštvom in policijo.

Takoj po vkrcanju v letalo, okoli polnoči, smo dobili tople odeje, ki so nas v spanju grele do jutranjega obroka na letalu, ki je letelo proti Parizu. Obilen in okusen zajtrk, ki ga znajo pripraviti le Francozi, je bil vreden posebne pohvale.

Na letališču Charles de Gaulle v Parizu, kamor smo prispeli v jutranjih urah, se nismo dolgo zadrževali, saj je letalo, s katerimi smo nadaljevali pot proti letališču Marco Polo v Benetkah, odletelo že čez dobro uro. Imeli smo le toliko časa, da smo na hitro nekaj manjšega kupili in uredili formalnosti za nadaljnji let.

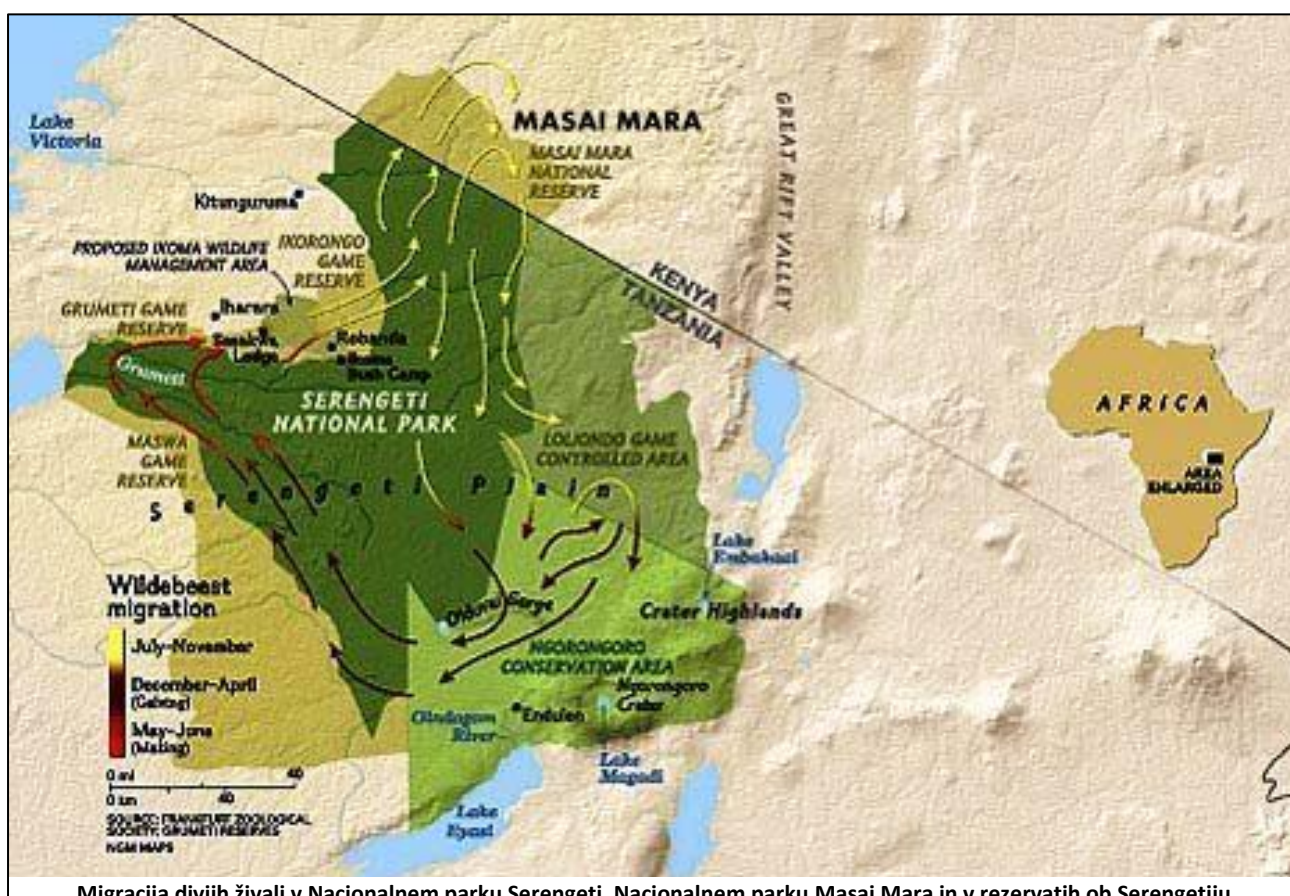
Ob pristanku letala na letališču Marco Polo je bilo temnačno, poleg tega je tudi deževalo. Po izkrcanju smo pohiteli v pristaniško stavbo, da smo se umaknili z dežja na suho in da smo s tekočega traku pobrali naše transportne vreče, v katere smo nabasali večji del po-

tovalne opreme. Žal moje in Milenine vreče ni bilo med njimi, pa tudi vreč nekaterih drugih potnikov ne. Razočarani smo se napotili k letališkemu osebju in od njih terjali pojasnilo za nastalo situacijo. Povedali so nam, da oni niso krivi, da krivda nosi francosko osebje, ki je, kot kaže, en vagon prtljage napotili na drugo letalo. Zagotovili so nam, da bomo izgubljeno prtljago zagotovo prejeli čez nekaj dni na pristojnem letališču.

Da, prtljaga zame in Mileno je res prispela na ljubljansko letališče, vendar ne v obljubljenem času, temveč vsa umazana po štirinajstih dneh.

Pot proti Sloveniji je potekala brez zapletov, le da smo morali v Tacnu pri Ljubljani posebej nagovoriti voznika kombija, da nas je proti plačilu odpeljal v Komendo, kamor smo prispeli v lepem sončnem popoldnevu.

Prijetno in z varnim občutkom je živeti v svojem urejenem domu, a misli so nam in bodo še dolgo uhajale k doživetjem na črnem kontinentu, kjer smo doživeli veliko lepega in tudi skrivnostnega.

Migracija divjih živali v Nacionalnem parku Serengeti, Nacionalnem parku Masai Mara in v rezervatih ob Serengetiju